

Social blandning i praktiken

– En fallstudie av Mariastaden i Helsingborg

Social mix in practice– A case study of Mariastaden in Helsingborg

Filip Hrovat

Självständigt arbete • 30 hp

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Hållbar stadsutveckling, ledning, organisering och förvaltning - masterprogram

Alnarp 2026

Social blandning i praktiken - En fallstudie av Mariastaden i Helsingborg

Social mix in practice- A case study of Mariastaden in Helsingborg

Filip Hrovat

Handledare: Azadeh Shahrads, SLU Alnarp, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Examinator: Nina Vogel, SLU Alnarp, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Bitr. examinator: Matilda Alfengård, SLU Alnarp, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Omfattning: 30 hp
Nivå och fördjupning: A2E
Kurstitel: Independent Project in Landscape Architecture
Kurskod: EX0859
Program: Hållbar stadsutveckling, ledning, organisering och förvaltning - masterprogram
Kursansvarig inst.: Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Utgivningsort: Alnarp
Utgivningsår: 2026
Omslagsbild: Sveriges lantbruksuniversitet

Nyckelord: Social blandning, blandning av upplåtelseformer, symboliska gränser, territoriell stigmatisering, social infrastruktur, Mariastaden, Helsingborg

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap
Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt.

Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Läs om SLU:s publiceringsavtal här: <https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

☒ JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

Förord

Först och främst vill jag rikta ett stort tack till min handledare Azadeh Shahrads, för vägledning och ett engagerat stöd under arbetets gång. Jag vill även rikta ett stort tack till de boende som generöst har deltagit i intervjuer och delat med sig av sina erfarenheter och reflektioner. Er medverkan har varit en förutsättning för att denna studie kunnat genomföras. Även tack till Helsingborgs stad och de tjänstepersoner som ställt upp på intervjuer och bidragit med värdefulla perspektiv på Mariastadens planering och utveckling.

Slutligen vill jag tacka alla som på olika sätt har bidragit med stöd och uppmuntran under arbetets gång.

2026-05-18

Filip Hrovat

Sammanfattning

Denna uppsats undersöker social blandning som planeringsideal genom en fallstudie av Mariastaden i Helsingborg, med fokus på delområdena Maria Park och Maria station. Syftet är att undersöka hur Helsingborgs stad har formulerat ambitioner om social blandning i Mariastaden och hur dessa ambitioner har realiserats i den byggda miljön. Studien behandlar även hur boende upplever förändringar i området och hur erfarenheterna kan relateras till frågor om trygghet, lokala gränser samt Mariastadens framställning i lokal media. Det empiriska materialet består av kommunala planeringsdokument och statistik, lokalmedialt material samt semistrukturerade intervjuer med boende och kommunala tjänstepersoner.

Resultaten visar att Helsingborgs stad formulerar social blandning som en ambition om en mer sammanhållen, funktionsblandad och kollektivtrafiknära stadsdel i Mariastaden. Samtidigt visar studien att ambitionen i praktiken främst omsätts genom variation i bostadsstruktur och bebyggelse typer. Kommunens bedömningar i efterhand visar dessutom att genomförandet uppfattats som obalanserat, särskilt genom hög täthet, många små lägenheter och en alltför stark kontrast mellan den äldre och den nyare delen av stadsdelen. Boendes upplevelser av förändringen i Mariastaden är inte entydliga. Utbyggnaden beskrivs både som en förbättring genom ökad service, bättre tillgänglighet och ett mer komplett vardagsutbud, och som en förlust av småskalighet, igenkänning samt social stabilitet. Studien visar även att Mariastaden i vardagen framträder som en internt differentierad stadsdel, där lokala gränser inte bara går mellan Maria Park och Maria station utan också inom delområdena själva. Sammantaget visar denna studie att social blandning inte kan förstås enbart genom vilka bostäder som byggs, utan måste analyseras i relation till hur variation organiseras, upplevs och ges mening i vardagslivet.

Nyckelord : Social blandning, blandning av upplåtelseformer, symboliska gränser, territoriell stigmatisering, social infrastruktur, Mariastaden, Helsingborg

Abstract

This thesis examines social mixing as a planning ideal through a case study of Mariastaden in Helsingborg, with a particular focus on the subareas Maria Park and Maria station. The aim is to study how the City of Helsingborg has formulated ambitions for social mixing in Mariastaden and how these ambitions have been realised in the built environment. The study also explores how residents experience changes in the area and how these experiences relate to questions of safety, local boundaries, and Mariastaden's representation in local media. The empirical material consists of municipal planning documents and statistics, local media material, and semi-structured interviews with residents and municipal officials.

The results show that the City of Helsingborg framed social mixing as an ambition to create a more cohesive, functionally mixed and public transport-oriented district in Mariastaden. At the same time, the study shows that, in practice, this ambition was mainly realised through variation in housing structure and building types. The municipality's retrospective assessments further indicate that the outcome has been perceived as unbalanced, particularly due to high density, a large number of small apartments, and an overly strong contrast between the older and newer parts of the district. Residents' experiences of the changes in Mariastaden are not unambiguous. The development is described both as an improvement, through increased services, better accessibility and a more complete everyday environment, and as a loss of small-scale character, familiarity and social stability. The study also shows that, in everyday life, Mariastaden appears as an internally differentiated district, where local boundaries exist not only between Maria Park and Maria station, but also within the subareas themselves. Overall, the thesis shows that social mixing cannot be understood solely in terms of what kinds of housing are built, but must also be analysed in relation to how variation is organised, experienced and given meaning in everyday life.

Keywords: Social mix, tenure mix, symbolic boundaries, territorial stigmatisation, social infrastructure, Mariastaden, Helsingborg

Innehållsförteckning

1. Introduktion	1
1.1 Syfte och frågeställningar	3
1.2 Frågeställningar	3
1.3 Avgränsningar	3
2. Bakgrund - Mariastaden	5
2.1 Mariastaden	5
2.2 Mariastadens framväxt	6
2.2.1 Maria station växer fram	8
2.3 Skillnader mellan delområdena	10
2.3.1 Trygghetsmätning	12
3. Tidigare forskning	13
3.1 Social blandning	13
3.2 Svensk kontext	14
3.3 Strategier för social blandning i praktiken	16
3.4 Effekter och kritik i forskning	17
4. Teoretiska ramverk	20
4.1 Social blandning och blandning av upplåtelseformer	20
4.2 Symboliska gränser	21
4.3 Territoriell stigmatisering	23
4.4 Social infrastruktur	24
5. Metod	26
5.1 Forskningsdesign och metodologisk ansats	26
5.1.1 Utvalt fall	27
5.2 Material och datainsamling	28
5.2.1 Dokumentstudier	28
5.2.2 Semistrukturerade intervjuer	29
5.2.3 Lokalmedialt material	31
5.3 Urval och avgränsningar i materialet	31
5.4 Bearbetning och analys	32
5.5 Forskningsetiska överväganden	33
6. Resultat och analys	35
6.1 Helsingborgs stad ambitioner om social blandning i Mariastaden	35
6.2 Utvecklingens realitet i Mariastaden	41
6.3 Helsingborgs stads planering för kommande etapper	44
6.4 Boendes upplevelser av förändringen i Mariastaden	47
6.5 Boendes förståelse för en blandad stadsdel	51
6.6 Mediebild av Mariastaden och den lokala gränsen i området	54
6.6.1 Mariastaden i lokal media	54
6.6.2 Boendes upplevelser av gränsen i Mariastaden	56
6.6.3 Från media till symboliska gränser om territoriell stigmatisering	59
7. Diskussion	62

7.1 Diskussion av resultat	62
7.2 Metoddiskussion	65
7.3 Framtida forskning	67
8. Slutsats	68
Referenslista	70
Bilagor	77
Bilaga 1 : Intervju, boende i Mariastaden	77
Bilaga 2 : Intervju. Helsingborgs stad, Projektledare	79
Bilaga 3 : Intervju, Helsingborgs stad, planarkitekt	81
Bilaga 4 : Samtycke och information	82

1. Introduktion

Social blandning har under de senaste decennierna etablerats som en central planeringsprincip i den europeiska stadsutvecklingen (Musterd & Andersson, 2005; Lindemann & Roelofs, 2020). Begreppet social blandning används vanligtvis för att beskriva en planeringsambition där hushåll med olika socioekonomiska resurser och bakgrunder bor i närheten av varandra. Planeringsambition handlar inte enbart om att skapa mer heterogena bostadsområden, utan även om att minska segregation, stärka social sammanhållning, förbättra områdets sociala samt rumsliga förutsättningar (Musterd & Andersson, 2005; van Kempen & Bolt, 2009). I många sammanhang realiseras social blandning genom förändringar i bostadsbeståndet, där variation i upplåtelseformer och boendetyper, så kallad tenure mix, betraktas som ett praktiskt planeringsverktyg för att påverka områdenas sociala sammansättning (Amcoff, 2022; Andersson et al., 2022; Söderhäll & Alm Fjellborg, 2024).

I svensk kontext har blandning av upplåtelseformer varit ett centralt planeringsverktyg under en längre tid för att uppnå social blandning, särskilt genom nyproduktion och förtätning i redan etablerade områden (Holmqvist & Bergsten, 2009; Söderhäll & Alm Fjellborg, 2024; Boverket, 2008). Forskning i Sverige pekar samtidigt på att social blandning vanligtvis reproduceras genom bostadsmarknadens struktur och genom rumsliga mönster där resurser, upplåtelseformer samt socioekonomiska villkor koncentreras geografiskt (Andersson, 2004; Bergsten & Holmqvist, 2013).

Samtidigt visar forskning att det finns en viktig skillnad mellan blandning i bostadsstruktur och upplåtelseformer och den faktiska sociala blandning i vardagslivets relationer (Musterd & Andersson, 2005; van Kempen & Bolt, 2009; Söderhäll & Alm Fjellborg, 2024). Studier pekar på att blandade områden inte nödvändigtvis leder till blandade sociala relationer och att grannskap fortsätter att präglas av sociala gränser även när boendeformer och hushållstyper varierar

(Söderhäll & Alm Fjellborg, 2024 ; Musterd & Andersson, 2005). Sammantaget visar detta att social blandning som planeringsmål inte är detsamma som blandade upplåtelseformer som praktiskt verktyg. Variation i boendeformer kan förändra bostadsbeståndet, men leder inte nödvändigtvis till ökad social kontakt eller svagare sociala gränser i vardagslivet (Söderhäll & Alm Fjellborg, 2024; van Kempen & Bolt, 2009; Arthurson, 2008). Denna problematik är alltså inte unik för enskilda stadsdelar eller kommuner, utan rör en mer generell fråga inom samtida stadsutveckling.

Mariastaden i Helsingborg är en stadsdel som under en relativt kort tidsperiod genomgått omfattande förändringar genom nybyggnation och stationsnära utveckling, vilket gör området särskilt relevant för att belysa spänningen mellan social blandning som planeringsambition och bostadssammansättning som praktiskt verktyg. Omvandlingen har inneburit att stadsdelen Mariastaden i dag rymmer två delområden med tydligt skilda bebyggelsekaraktärer och upplåtelseformer, där delområdet Maria Park vanligtvis beskrivs som mer etablerat och småskaligt medan delområdet Maria station präglas av nyare och tätare bostadsbebyggelse. Förändringen handlar inte enbart om fysiska förändringar, utan har även aktualiserat frågor om hur stadsdelen hänger ihop och hur den upplevs internt. Detta märks i den lokala debatten och i återkommande artiklar i *Helsingborgs Dagblad*, där stadsdelen vanligtvis beskrivs som tudelad och där skillnaderna mellan de två olika delområdena lyfts fram (Nilsson & Nilsson, 2024). Samtidigt behöver den offentliga bilden av området inte sammanfalla med hur boende själva uppfattar sin boendemiljö i vardagen. Det kan därför finnas en spänning mellan medierepresentationen av Mariastaden och invånarnas egna upplevelser av trygghet, tillhörighet samt lokala gränser. Detta gör det relevant att undersöka hur boendes erfarenheter förhåller sig till den bild av stadsdelen som förmedlas i lokalmedial rapportering. Mot denna bakgrund blir Mariastaden inte bara ett lokalt fall, utan även ett sätt att undersöka en bredare stadsutvecklingsfråga om hur social blandning tar form, omförhandlas och upplevs när det möter människors vardagsliv. Samtidigt fortsätter stadsutvecklingen i området genom

kommande etapper , vilket ytterligare motiverar att Mariastaden studeras i detta skede.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka social blandning som planeringsideal och hur detta realiseras genom en fallstudie av Mariastaden i Helsingborg. Med utgångspunkt i områdets utveckling analyseras hur social blandning har formulerats i kommunal planering, hur denna ambition har påverkat den byggda miljön och hur förändringen upplevs av boende och tjänstepersoner med koppling till området. Genom en dokumentanalys av kommunens planeringsunderlag, lokalmedialt material och semistrukturerade intervjuer med boende i området samt kommunala tjänstepersoner syftar uppsatsen till att fördjupa förståelsen av hur planerade intentioner omsätts i lokal utveckling, och hur social blandning förstås, upplevs och ges mening av olika aktörer.

1.2 Frågeställningar

1a. Hur formulerades Helsingborgs stads ambitioner om social blandning i utvecklingen av Mariastaden?

1b. Hur beskrivs utvecklingens utfall och vilka lärdomar framträder inom Helsingborgs stad inför den fortsatta planeringen vid Maria station?

2a. Hur upplever boende i Maria Park respektive Maria station områdets förändring?

2b. Hur relaterar boendes upplevelser till frågor om social blandning, lokala gränser och Mariastadens framställning i lokal media?

1.3 Avgränsningar

Studien genomförs som en fallstudie och avgränsas geografiskt till Mariastaden i Helsingborg, med särskilt fokus på delområdena Maria Park och Maria station (Helsingborgs stad, u.å). Avgränsningen gör det möjligt att analysera interna skillnader inom Mariastaden, snarare än att jämföra helt olika stadsdelar i

Helsingborg. Andra stadsdelar i Helsingborg ingår inte i undersökningen, vilket innebär att studien inte syftar till att ge en heltäckande bild av stadens övergripande planering eller hur Helsingborgare i allmänhet uppfattar Mariastaden.

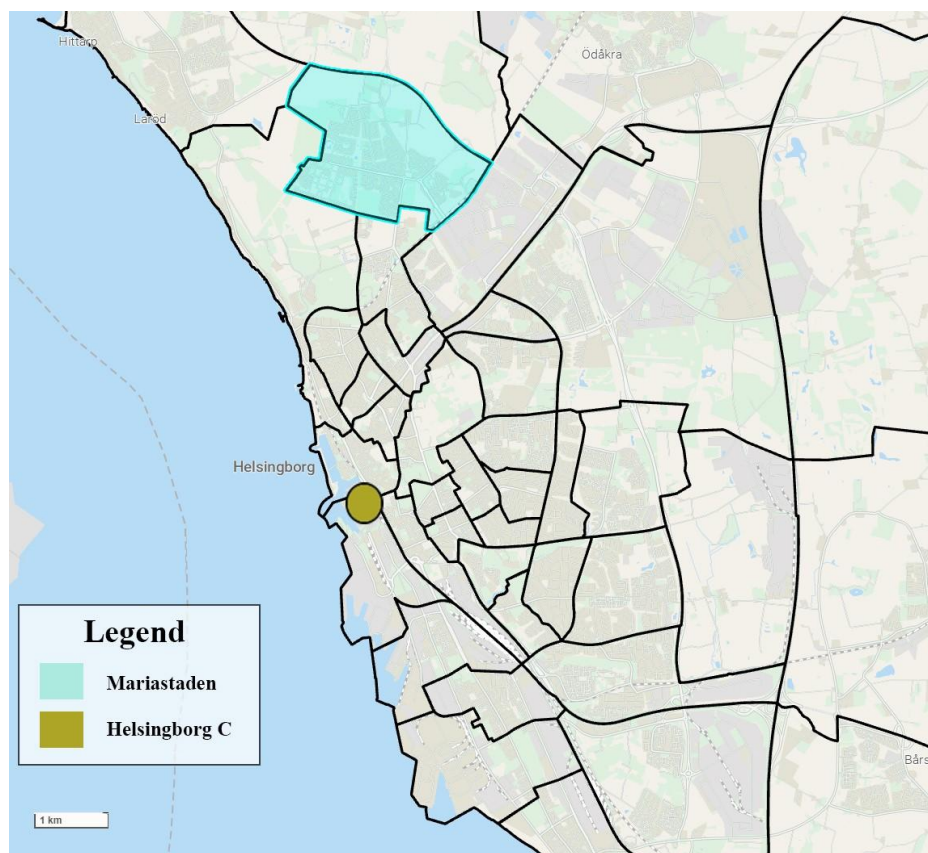
Studien är dessutom avgränsad i fråga om aktörer. Intervjuerna omfattar boende i Maria Park och Maria station samt utvalda kommunala tjänstepersoner med direkt koppling till planering, samhällsutveckling eller områdesutveckling i Mariastaden. Därmed ingår inte andra grupper, såsom politiker, privata byggherrar, fastighetsägare eller boende i andra delar av Helsingborg. Vidare omfattar studien ett avgränsat lokalmedialt material och gör inte anspråk på att analysera all offentlig kommunikation om Mariastaden.

2. Bakgrund - Mariastaden

I följande kapitel presenteras Mariastaden som fallstudiekontext för studien. Kapitlet beskriver områdets utveckling, delområdenas framväxt, centrala skillnader i bostadsstruktur samt socioekonomiska förutsättningar mellan Maria Park och Maria station.

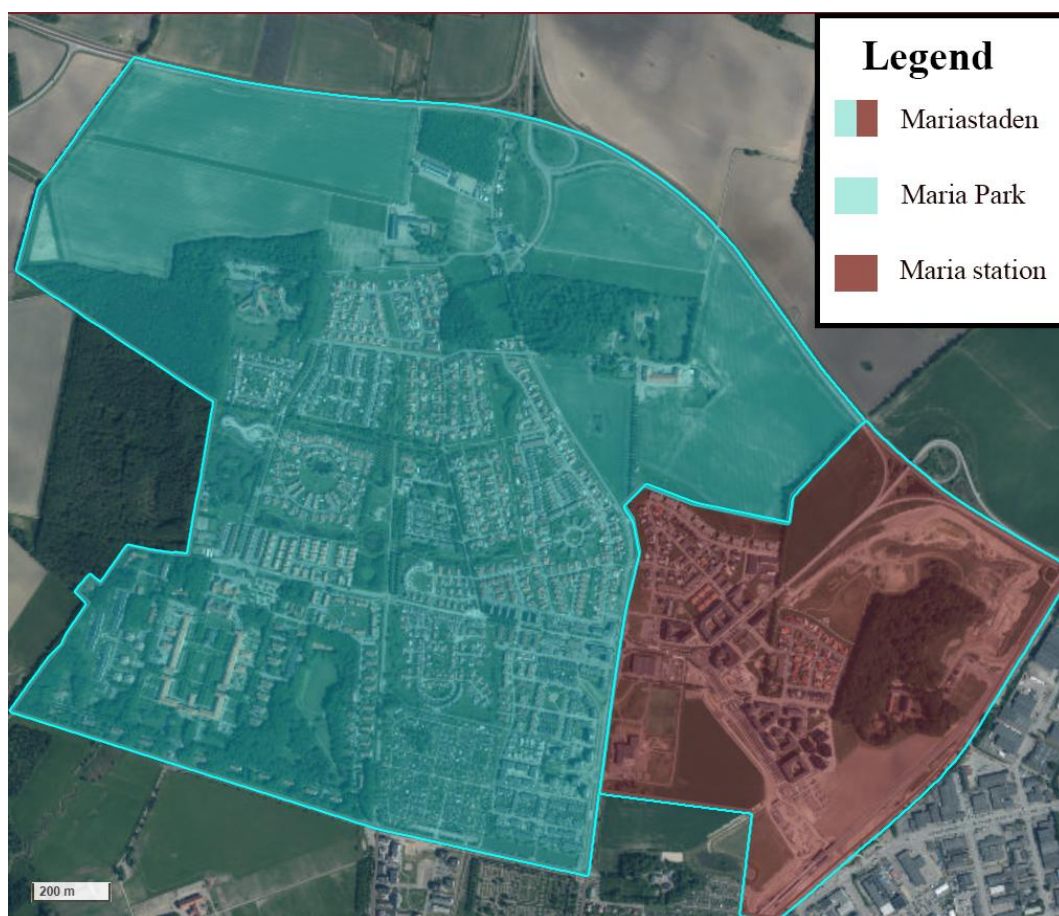
2.1 Mariastaden

Mariastaden är ett delområde i den norra delen av Helsingborg (se figur 1) och beskrivs i kommunala sammanhang som ett av stadens nyare bostadsområden. I kommunens områdesbeskrivningar placeras Mariastaden inom den större delen av staden som benämns "Norra staden", där Mariastaden lyfts som ett område som påbörjade sin utbyggnad i slutet av 1990-talet (Helsingborgs stad, 2017). För studien är det centralt att förstå Mariastaden som en stadsdel med två delområden och skilda förutsättningar, där delområdena har utvecklats i olika skeden och med olika bebyggelsekaraktärer.

Figur 1: Delområden i Helsingborg. markerat Mariastaden.. Not. Egen bearbetning av grafiska markeringar, symboler och legend. . Modifierad från flygfoto/ortofoto av Helsingborgs stad (u,åb)

I Helsingborgs stads statistik och områdesindelning används en hierarkisk kodstruktur där stadsdelar och delområden delas in i bland annat B- och C-områden. I denna kategorisering avser B-området stadsdel, medan C-området avser del av stadsdelen (Helsingborgs stad, u.å). För studiens syfte har Mariastaden avgränsats till två C-områden: Maria Park och Maria station (se figur 2). Indelningen gör det möjligt att analysera skillnader i bebyggelse, upplåtelseformer och socioekonomiska förutsättningar på delområdesnivå, snarare än att enbart beskriva Mariastaden som helhet.

Figur 2: Flygfoto över Mariastaden. Not. Egen bearbetning av grafiska markeringar, symboler och legend.. Modifierad från flygfoto/ortofoto av Helsingborgs stad (u,åb)

2.2 Mariastadens framväxt

Området som idag benämns Mariastaden har en historisk utgångspunkt i det tidigare mentalsjukhuset Sankt Maria sjukhus som invigdes år 1927 (se figur 3). Sjukhuset byggdes som ett av de statliga “rikshospitalen” och beskrevs i ett

riksdagsbeslut år 1917 som ett sjukhus för “sinnessjuka och obildbara sinnesslöa”, med kapacitet för 1400 sjukvårdsplatser (Helsingborgs stadslexikon, 2026; Psykiatriska museet, 2013; Psykiatriska museet, 2021). Under en lång tid utgjorde sjukhuset en tydlig nod i stadens norra utkant. Men under 70-talet avvecklade Sankt Maria sjukhus gradvis i takt av stora psykiatrireformer och skiftande syn på vård under 1970- och 1980-talet. De sista patienterna flyttade från anläggningen 1997, vilket markerade slutet på sjukhusets ursprungliga funktion (Helsingborgs stadslexikon, 2026; Psykiatriska museet, 2013; Psykiatriska museet, 2021).

Figur 3: Flygfoto 1939, sjukhuset Sankta Maria, i den sydvästra delen (Helsingborg stad, 2016b)

I samband med avvecklingen av Sankt Maria sjukhus påbörjades omvandlingen av sjukhusområdet, där de tidigare vårdlokaler och byggnader omvandlades successivt till ny användning (Helsingborgs stad, 2016a). I Helsingborgs stadslexikon (2026) beskrivs sjukhusområdet som en stor betydande byggnadsvolym, som senare kom att omvandlas till bland annat bostäder, skolor och kontor. Omvandlingen av området kom att benämnas Maria Park.

Kommunala underlag beskriver därefter att själva utbyggnaden av Maria park tog fart omkring år 1995 och skedde runt det tidigare sjukhusområdet, där omvandlingen av byggnader och tillskott av ny bostadsbebyggelse bidrog till att forma en ny stadsdel (Helsingborgs stad, 2016a). Utbyggnaden i de nordvästra delarna av stadsdelen beskrivs som präglad av en mer småskalig trädgårdsstadside, där villabebyggelse kombineras med privata trädgårdar som tillsammans utgör en tydlig del av områdets grönstruktur och rumsliga karaktär (Helsingborgs stad, 2016a).

2.2.1 Maria station växer fram

Ett centralt skede i Mariastadens utveckling var etableringen av Maria station, som invigdes 1999 som en järnvägsstation längs Väst kustbanan (Helsingborg stad, 2024) (se figur 4). Stationens tillkomst innebar att den östra delen av Mariastaden fick en ny kollektivtrafiknod, vilket senare blev en bärande förutsättning för att planera ett mer stationsnära bostadsområde med högre täthet och större funktionsblandning (Helsingborgs stad, 2024).

I Helsingborgs stads planeringsunderlag beskrivs Maria station som en del av ett större kollektivtrafikstrategiskt sammanhang, där stationen i Översiktsplanen år 2010 pekas ut som en av stadens regionala noder. Stationsområdet var dessutom avsedda att utvecklas mot en "blandad stad" med starka kopplingar via tåg, buss, cykel och på sikt även spårburen trafik (Helsingborgs stad, 2012).

Planprogrammet för Maria stationsområde utgjorde ett centralt steg i arbetet med att förverkliga den stationsnära utvecklingen (Helsingborgs stad, 2008). Programmet formulerades med ambitionen att förstärka upp trädgårdsstadskaraktären och successivt skapa en mer stadsmässig struktur i riktning mot stationen, där Maria stationsgata skulle vara "ryggraden" för den nya stadsdelen. I programförslaget kopplades detta till en planeringsidé med blandning av bostäder och verksamheter, med flexibilitet i bottenvåningar vid strategiska lägen (stråk, torg och platser) samt inslag av social service såsom förskolor och fritidsverksamhet. Programmet beskriver även en differentierad

skala, en tätare, mer stadsmässig bebyggelse längs huvudstråken samt markerade noder vid stationen (Helsingborg stad, 2008).

I den första detaljplanen (antagen år 2012) i Maria station anges syftet att pröva placeringen av ny bebyggelse, som dessutom skulle vara grunden för ett övergripande gatunät, grönstruktur och mötesplatser (Helsingborgs stad, 2011). Planeringen omfattade inte enbart bostäder utan även möjligheter till lokala servicefunktioner, vilket tydliggjorde hur stationsområdet tidigt tänktes rymma fler funktioner än enbart boende. I planbeskrivningen angavs dessutom en varierad bebyggelsestruktur med både friliggande hus, rad-/kedjehus och flerbostadshus. De blandade boendetyperna var därmed tänkta att organiseras utifrån stationens läge och de planerade rörelsestråken, med kopplingar till det omgivande området (Helsingborgs stad, 2011).

Figur 4: Flygfoto över Mariastaden 2012 som visar västkustbana samt Maria station för exploatering. Not. Egen bearbetning av grafiska markeringar, symboler och legend. . Modifierad från flygfoto/ortofoto av Helsingborgs stad (u,åb)

I det efterföljande plansteget möjliggjordes ett mer omfattande bostadsutbyggnad i direkt anslutning till det stationsnära läget (Helsingborgs stad, 2012). Här formuleras en tydligare ram för blandad bostadsbebyggelse i kombination med

mindre inslag av service och centrumverksamhet, vilket pekar på en ambition att utveckla stationsområdet till en vardagsnära miljö där bostäder kombineras med vissa lokala funktioner. Detaljplanen anger en planeringsram om cirka 600–700 bostäder, där en mindre del utgörs av friliggande enfamiljshus och resterande av flerbostadshus, och öppnar samtidigt för centrumfunktioner i bottenplan i lägen mot Maria stationsgata och Kullavägen (Helsingborgs stad, 2012). I ett senare skede kompletterades den stationsnära bostadsutbyggnaden med planering för social infrastruktur (Helsingborgs stad, 2016b). Genom detaljplan som vann laga kraft år 2016 möjliggjordes en ny skola och idrottshall, vilket i planhandlingarna kopplas till den förväntade befolkningsökningen och behovet av nya målpunkter i området. Samtidigt framhålls vikten av tillgängliga och trygga gång- och cykelkopplingar inom området, vilket förstärker bilden av att stationsområdet planeras som en del av en större vardagsstruktur snarare än en isolerad bostadsetapp (Helsingborgs stad, 2016b).

Den fortsatta utbyggnaden sammanfattas slutligen i planunderlaget för Maria station Etapp III (under “granskning”), där den nu aktuella detaljplanen beskrivs som den tredje etappen inom planprogrammet och där syftet uttryckligen formuleras som att “fullfölja tanken med Maria staden” genom att möjliggöra bebyggelse hela vägen från Sankta Maria sjukhus till Maria station (Helsingborgs stad, 2024). Detaljplanen sammanfattas i planhandlingen genom att möjliggöra cirka 720 bostäder, varav cirka 650 lägenheter i flerbostadshus samt 72 radhus (Helsingborgs stad, 2024).

2.3 Skillnader mellan delområdena

För att ge en översikt över hur delområdena skiljer sig åt redovisas nedan ett urval av nyckelindikatorer för Maria Park och Maria station i jämförelse mellan varandra och Helsingborgs kommun (se tabell 1). Statistiken är hämtad från Helsingborg stad (2025a) samt från Statistiska centralbyrån (SCB, u.å) som avser år 2024.

Tabell 1. Statistiska skillnader mellan Maria park, maria station och Helsingborg

Indikator	Maria Park	Maria station	Helsingborg
Befolkning (antal)	5170	2439	152091
Förvärvsarbetande 20–64 år (%)	87,4	74,5	77,1
Arbetslösa 20–64 år (%)	4,5	8,3	8,8
Andel 20–64 år med försörjningsstöd (%)	1,4	5,7	4,0
Andel invånare med utländsk bakgrund (totalt, %)	23,3	53,5	38,4
Disponibel hushållsinkomst, median (tkr)	636,5	340,9	431,6
Eftergymnasial utbildning 20–64 år (%)	57,4	42,8	43,7
Hysesrätt (andel av lägenheter, %)	43,7	79,4	47,3
Äganderätt (andel av lägenheter, %)	36,7	5,5	25,2
Bostadsrätt (andel % lägenheter)	19,6	13,5	27,3
Småhus (hustyp) (%)	45,8	6,3	30,8
Flerbostadshus (andel lägenheter efter hustyp, %)	47,9	84,5	64,3

Tabellen (1) visar att Maria Park genomgående uppvisar starkare socioekonomiska förutsättningar än Maria station, särskilt avseende inkomstnivåer och utbildningsnivå. Exempelvis är den medianbaserade disponibla hushållsinkomsten betydligt högre i Maria Park än i Maria station, samtidigt som andelen förvärvsarbetande är högre och arbetslösheten lägre. Ett liknande mönster framträder i andelen mottagare av försörjningsstöd, där Maria station uppvisar en högre nivå än Maria Park. Statistiken visar även skillnader i befolkningens sammansättning, där andelen invånare med utländsk bakgrund är högre i Maria station än i Maria Park och även högre än genomsnittet i Helsingborg.

I relation till Helsingborg framstår Maria Park som ett delområde med högre resursnivåer, medan Maria station i flera indikatorer ligger närmare eller under snittet i kommun. Skillnaderna gäller inte enbart ekonomiska mått utan syns även i utbildningsnivåer, där andelen eftergymnasialt utbildade är tydligt högre i Maria Park än både Maria station och Helsingborg totalt.

Bostadsstrukturen visar att det finns en tydlig kontrast mellan delområdena. Maria station präglas i hög grad av hyresrätter, medan Maria Park har en mer blandad sammansättning med en större andel äganderätt. Denna skillnad i upplåtelseformer kan förstås som olika utvecklingsspår, där nybyggnation och tätare flerbostadsbebyggelse i stationsläget i högre grad sammanfaller med hyresdominerade upplåtelseformer, medan Maria Park i större utsträckning präglas av en småskalig och mer etablerad bostadsstruktur.

2.3.1 Trygghetsmätning

Polismyndigheten genomförde trygghetsmätningar under augusti och september 2025 bland slumpmässigt utvalda invånare i åldern 16–85 år och omfattar 37 delområden i Helsingborg (Helsingborgs stad, 2025b). Undersökningen sammanfattas bland annat i ett problemindex (se tabell 2), vilket är en sammanvägning av problemnivåer från 37 frågeställningar i mätningen. Indexet redovisas på en skala där lägre värde indikerar lägre samlad problemnivå (nivå 0 = “närmast obefintligt”, nivå 6 = “alarmerande påtagligt problem”). Under 2025 års redovisning framgår det att Maria station ligger på en högre problemnivå (3,0) än både Maria Park (2,1) och Helsingborg (2,0) (Helsingborgs stad, 2025b).

Tabell 2. Polismyndighetens problemindex (2025), delområde Maria Park, Maria station och Helsingborg

Område	Problemindex
Maria station	3,0
Maria Park	2,1
Helsingborg (totalt)	2,0

3. Tidigare forskning

I detta kapitel sammanfattas tidigare forskning om social blandning som planeringsideal, bostadspolitisk strategi och forskningsfält. Fokus ligger på hur forskningen beskriver social blandning i relation till bostadsstruktur, upplåtelseformer, fysisk planering och vardagliga sociala relationer. Kapitlet behandlar även hur social blandning har utvecklats i svensk kontext, vilka strategier som används i praktiken och vilken kritik som riktats mot antagandet att fysisk blandning automatiskt leder till social integration.

3.1 Social blandning

Forskningen om social blandning har under de senaste decennierna etablerats som ett centralt fält inom studier av stadsutveckling, segregation och bostadspolitik. Begreppet används vanligtvis för att beskriva ambitionen att skapa bostadsområden där hushåll med olika resurser, livsvillkor och ibland även olika social eller etnisk bakgrund lever i geografisk närhet till varandra (Musterd & Andersson, 2005; van Kempen & Bolt, 2009). I forskningen framträder social blandning samtidigt inte bara som ett beskrivande begrepp, utan även som ett normativt ideal. Det innebär att blandningen i praktiken kan bidra till minskad segregation, stärkt social sammanhållning och bättre sociala möjligheter (Musterd & Andersson, 2005).

Forskning visar dock att social blandning är ett mångtydigt och omstritt begrepp. Arthurson (2008) framhåller att begreppet länge använts i både planering och politik, men att motiven bakom det har varierat över tid. I äldre stadsbyggnads- och bostadspolitiska sammanhang har social blandning behandlat begrepp som ordning, disciplin och social stabilitet, medan i senare diskussioner högre grad kopplas till segregation, social hållbarhet samt stadsutveckling (Arthurson, 2008; Lindemann & Roelofs, 2020).

En återkommande utgångspunkt i forskningen är att det finns skillnad mellan social blandning som idé och de verktyg som används för att försöka åstadkomma det i praktiken. Musterd och Andersson (2005) formulerar detta genom frågan om

blandning i bostadsbeståndet verkligen leder till social blandning och om social blandning i sin tur leder till sociala relationer. van Kempen och Bolt (2009) visar på liknande sätt att sambandet mellan fysisk närhet och social sammanhållning är svagt och istället starkt beroende av kontexten. Forskningen har därför successivt rört sig från breda frågor om huruvida social blandning är önskvärd till frågor om hur blandning genomförs, under vilka villkor den får olika konsekvenser och hur den upplevs av dem som bor i de områden där den omsätts i praktik (Lindemann & Roelofs, 2020).

3.2 Svensk kontext

I svensk kontext har social blandning länge varit kopplad till bostadspolitik och fysisk planering. Holmqvist och Bergsten (2009) visar att svensk blandningspolitik i stor utsträckning formulerats som en generell politik för att motverka socioekonomisk segregation genom en mer varierad bostadsstruktur, snarare än som en direkt styrning av befolkningens sammansättning. Blandning har därmed främst eftersträvat genom variation i upplåtelseformer, bostadstyper och nyproduktion. Detta skiljer den svenska utvecklingen från vissa andra internationella sammanhang där blandningspolitik i högre grad kopplas till omfördelning av hushåll eller omstrukturering av sociala bostadsbestånd.

Holmqvist och Bergsten (2009) visar att social blandning kan spåras tillbaka till 1970-talet, då frågor om segregation i högre grad började formuleras som ett bostadspolitiskt problem i statliga utredningar. I denna period var fokuset främst på att skapa bostadsområden som inte dominerades av en viss typ av hushållstyp eller upplåtelseform. Detta innebar istället att blandning formulerades som ett sätt för att uppnå social balans snarare än som ett integrations begrepp i dagens mening (Holmqvist & Bergsten, 2009). Under 1970- och 1980-talet var social blandning nära knuten till välfärdsstatens universalistiska bostadspolitiska ideal. En central tanke var att bostadssektorn skulle snarare vara mer tillgänglig för bredare grupper, och att en allsidig hushållssammansättning skulle bidra till att motverka stark social uppdelning mellan olika områden. I denna fas handlade

social blandning därför mindre om att "korrigera" specifika problemområden och mer till att skapa olika hushållstyper i samma stadsdelar (Holmqvist & Bergsten, 2009; Turner & Whitehead, 2002).

Under 1990-talet förändrades dock de institutionella villkoren för svensk bostadspolitik. Forskningen beskriver denna period som ett skifte från en mer reglerad och subventionsbaserad bostadsmodell till ett system präglad av ökad marknadsanpassning, minskade statliga subventioner och förändrade villkor för nyproduktion och allmännytta (Turner & Whitehead, 2002). I denna omställning levde idealet om social blandning kvar, men förutsättningarna för att genomföra det förändrades. Det innebar att målet om blandning bestod, samtidigt som verktygen blev mer beroende av kommunal planering, nyproduktion samt lokala exploateringsstrategier (von Sydow, 2013).

Under 2000-talet blev blandning av upplåtelseformer ett allt mer etablerat verktyg i svensk planering, särskilt i samband med nyproduktion, förtätning och områdesbaserade utvecklingsprogram. Holmqvist och Bergsten (2009) visar att den svenska social mix-politiken under följande period i hög grad fokuserade på den faktiska blandningen i bostadsbeståndet. Det vill säga blandningen av bostäder utifrån upplåtelseform, storlek och typ, snarare än styrning av befolkningens sociala sammansättning. Huvudprincipen med följande tankesätt var att få en mer varierad struktur, vilket skulle skapa förutsättningar för en mer blandad befolkning och därigenom bidra till minskad boendesegregation (Holmqvist & Bergsten, 2009). Forskningen visar dock samtidigt att detta antagande i hög grad bygger på att hushåll antas söka sig till varierande områden, något som inte alltid händer i praktiken (Holmqvist & Bergsten, 2009).

Svenska studier från 2000- och 2010-talet pekar även på att blandade upplåtelseformer blivit en vanlig strategi i kommunal planering, men att resultaten är mer komplexa än policy vanligtvis antas (von Sydow, 2013). von Sydow (2013) visar exempelvis att nyproducerade områden i svenska kommuner vanligtvis uppvisar en större variation i upplåtelseformer än tidigare, men att

befolkningssammansättningen i dessa områden ändå skiljer sig tydligt från den i det befintliga beståndet. Studien visar bland annat att boende i nyproduktion i genomsnitt har högre utbildningsnivå och starkare socioekonomiska resurser, trots att upplåtelsemixen ökat. Det innebär att blandning i bostadsbeståndet inte utan vidare kan likställas med social blandning i befolkningen, utan att effekterna varierar beroende på skala, lokal kontext och vilka hushåll som faktiskt har möjlighet att efterfråga nyproduktionen (von Sydow, 2013).

Från 2010-talet och framåt har begreppet social blandning fått en bredare anknytning och används vanligtvis i termer som social hållbarhet, blandstad och inkluderande stadsutveckling som exempelvis i kommunens plandokument. Bergsten och Holmqvist (2013) menar själva på att begreppet används sällan utanför forskningssammanhang. Dessutom används inte social blandning enbart i termer för att minska segregation, utan även i argument om trygghet, serviceunderlag, attraktivitet, vardagsliv och motverkande av negativa platsbilder. Samtidigt visar forskningsöversikter att den grundläggande logiken i svensk planering i stor utsträckning är densamma som tidigare, social blandning eftersträvas framför allt genom fysiska och bostadsstrukturella förändringar, särskilt via nyproduktion och variation i upplåtelseformer (Lindemann & Roelofs, 2020; Söderhäll & Alm Fjellborg, 2024).

3.3 Strategier för social blandning i praktiken

I forskningen beskrivs social blandning inte som en enhetlig strategi, utan som ett samlingsnamn för olika sätt att påverka ett områdes boendesammansättning. För att tydliggöra skillnaderna mellan olika praktiska angreppssätt har flera forskare skilt mellan tre övergripande strategier: utspädning, omfördelning smat planerad variation från början (Busch-Geertsema, 2007; Korsu, 2016).

Utspädning innebär att ett område med hög koncentration av social eller ekonomisk utsatthet förändras genom att nya bostäder tillförs för hushåll med andra resurser och livsvillkor. Busch-Geertsema (2007) beskriver denna strategi

som ett sätt att minska koncentrationen av utsatthet genom att tillföra nya boendegrupper, vanligtvis via nyproduktion eller förändringar i det befintliga bostadsbeståndet. I praktiken handlar det vanligtvis om att förändra upplåtelseformer, bostadsstorlekar eller hustyper i ett område där befolkningssammansättningen uppfattas som alltför ensidig.

Omfördelning innebär att hushåll med svagare resurser får möjlighet, eller i vissa fall styrs att bosätta sig i andra delar av staden i stället för att vara koncentrerade till ett fåtal områden. Busch-Geertsema (2007) beskriver denna strategi som en omfördelningslogik där fokus ligger mindre på att förändra ett område fysiskt och mer på att minska koncentrationen av utsatthet mellan områden. Strategin bygger därmed på tanken att en annan geografisk fördelning av hushåll kan bidra till bättre tillgång till bostäder, service och sociala möjligheter.

Planerad variation från början skiljer sig från de två andra strategierna eftersom att den inte utgår från ett redan existerande område som ska korrigeras. I stället handlar det om att skapa variation när nya områden planeras eller när större stadsutvecklingsprojekt genomförs. Busch-Geertsema (2007) och Korsu (2016) beskriver denna strategi som vanlig i samtida nybyggnads- och förtätningsprojekt, där olika upplåtelseformer, bostadsstorlekar, hustyper och funktioner kombineras från början. I denna typ av strategi ligger tyngdpunkten därför på hur variationen byggs in i den fysiska strukturen redan i planeringsskedet.

3.4 Effekter och kritik i forskning

Forskningen visar sammantaget att social blandning vanligtvis har tydligare effekt på bostadsbeståndets sammansättning än på sociala relationer i vardagen. Ett återkommande tema i forskningen är att fysisk närhet mellan olika grupper inte automatiskt leder till ökad social kontakt, starkare tillit eller bättre sociala möjligheter (Musterd & Andersson, 2005; van Kempen & Bolt, 2009; Söderhäll & Alm Fjellborg, 2024). Det betyder att ett område kan bli mer blandat i termer av upplåtelseformer, hustyper och befolkningssammansättning, samtidigt som vardagslivets relationer och upplevelser av gemenskap förblir relativt

oförändrade. Söderhäll och Alm Fjellborg (2024) visar även när nyproduktion utformas med variation i upplåtelseformer kan socioekonomiskt mer resursstarka hushåll dominera inflyttningen, särskilt om prisnivåer och tillträdesvillkor begränsar vilka grupper som faktiskt kan efterfråga bostäderna. Det innebär att ett område kan framstå som blandat i planeringsdokument och bostadsstatistik, utan att bli särskilt blandat i praktiken.

En kritik i forskningen som lyfts fram är att social blandning i vissa fall kan skapa nya interna gränser snarare än att upplösa gamla. van Kempen och Bolt (2009) visar att olika grupper kan leva sida vid sida utan att utveckla starkare sociala relationer, medan Biddulph och Sandberg (2024) visar att platsens rumsliga organisering kan förstärka separation inom samma område. På liknande sätt visar Juvenius (2024) hur boende i områden med blandade upplåtelseformer kan dra gränser mellan olika boendegrupper, där exempelvis ägare och hyresgäster tillskrivs olika grad av respektabilitet och problemtyngd. Forskning från Biddulph och Sandberg (2024) pekar dessutom på att den byggda miljöns utformning har stor betydelse för hur blandning faktiskt tar form. Biddulph och Sandberg (2024) visar att det inte enbart är variation i upplåtelseformer som påverkar om blandning fungerar, utan även hur gemensamma utomhusmiljöer, stråk, mötesplatser och övergångar mellan kvarter utformas. När olika boendeformer organiseras i separata delkvarter eller när gemensamma ytor inte stödjer vardaglig användning, kan separation förekomma snarare än att kontakt förstärkas.

Forskningen pekar dessutom på att det finns ett tydligt glapp mellan politiska ideal om mångfald och människors faktiska sociala relationer, som vanligtvis fortsätter att vara uppdelad efter etnicitet och klass (Barwick, 2017). I vissa fall kan en hög etnisk heterogenitet snarare bidra till social isolering, där individer tenderar att dra sig tillbaka istället för att knyta kontakter över gruppgränser (Barwick, 2017; van Kempen & Bolt, 2009).

En annan återkommande begränsning i forskningen är att social blandning i vissa sammanhang sammanfaller med gentrifiering, undanträngning eller ökade

inträdeskrav på bostadsmarknaden. Lees (2008), Lindemann och Roelofs (2020) samt Söderhäll och Alm Fjellborg (2024) visar att nyproduktion och omvandling i attraktiva lägen kan förändra vilka hushåll som faktiskt har möjlighet att ta del av de nya bostäderna. Detta innebär att blandning i policy vanligtvis framställs som inkluderande, samtidigt som den i praktiken kan vara selektiv i fråga om vilka grupper som får tillträde till området. Forskningen pekar dessutom på att blandningspolitik inte genomförs under samma villkor i hela staden. Bergsten och Holmqvist (2013) visar att blandningen är mindre vanlig i redan resursstarka områden, där motstånd mot ny hyresbebyggelse kan vara starkare. Fell och Widell (2024) visar på liknande sätt att attityder till social blandning varierar beroende på vem som förväntas bära förändringen och i vilka områden nya bostäder planeras. Detta innebär att social blandning inte bara är en fråga om planeringsidéer och bostadsproduktion, utan även om maktrelationer, lokala intressen samt social acceptans.

Sammantaget visar forskningen att social blandning inte kan förstås som ett självklart eller entydigt verktyg mot segregation. Blandningen kan förändra bostadsbeståndets struktur, men dess sociala konsekvenser är mer osäkra och starkt beroende av lokal kontext, rumslig organisering samt hur förändringen upplevs av boende. Samtida forskning rör sig därför allt tydligare mot frågor om hur blandning genomförs, vilka interna skillnader som uppstår och hur dessa förstås och hanteras i vardagen.

4. Teoretiska ramverk

I detta kapitel presenteras de teoretiska begrepp som används för att analysera studiens centrala problematik. Analysen utgår från fyra kompletterande begreppsliga perspektiv: Social blandning och blandning av upplåtelseformer, symboliska gränser, territoriell stigmatisering samt social infrastruktur. Dessa perspektiv har valts eftersom de tillsammans gör det möjligt att analysera både planeringens ambitioner, den byggda miljöns organisering samt hur olika delar av Mariastaden förstås, används och värderas i vardagen.

4.1 Social blandning och blandning av upplåtelseformer

Begreppet social blandning används inom forskning och planering för att beskriva idén om att människor med olika ekonomiska och sociala villkor ska kunna bo i samma område (Musterd & Andersson, 2005; van Kempen & Bolt, 2009). Det handlar således inte bara om att ett område “ser varierat ut”, utan om en tanke att olika grupper lever i geografisk närhet till varandra. I litteraturen kopplas närhet till att minska segregation, större social sammanhållning och bättre sociala möjligheter (Musterd & Andersson, 2005). Social blandning kan därför förstås som ett planeringsideal, en idé om hur staden bör organiseras.

Det är samtidigt viktigt att skilja social blandning från blandning av upplåtelseformer. Med blandning av upplåtelseformer avses variation i boendeformer, exempelvis hyresrätt, bostadsrätt och äganderätt, men även variation i hustyper, bostadsstorlekar samt bostadsbeståndets fysiska sammansättning (Amcoff, 2022; Söderhäll & Alm Fjellborg, 2024). Begreppet handlar därmed om hur bostäder är fördelade och organiserade i den byggda miljön, inte om vilka sociala relationer som faktiskt uppstår mellan de människor som bor där.

Skillnaden mellan begreppen kan därför beskrivas som en skillnad mellan ett socialt mål och ett mer konkret planeringsverktyg. Social blandning syftar på en tänkt social ordning, där olika grupper antas leva nära varandra och där denna närhet förknippas med positiva effekter (Musterd & Andersson, 2005; van Kempen & Bolt, 2009). Blandning av upplåtelseformer syftar däremot på den

fysiska och bostadspolitiska organiseringen av området, hur variation byggs in i bostadsbeståndet (Amcoff, 2022; Söderhäll & Alm Fjellborg, 2024). Det innebär att ett område kan ha blandning av upplåtelseformer utan att det nödvändigtvis finns social blandning i starkare mening. Ett område kan exempelvis innehålla flera olika boendeformer, men ändå präglas av tydliga skillnader mellan grupper i vardagen. På motsvarande sätt kan ett område uppfattas som socialt blandat utan att bostadsbeståndet är jämnt fördelat mellan olika upplåtelseformer. Begreppen ligger därför nära varandra, men de betecknar inte samma sak (Musterd & Andersson, 2005; Amcoff, 2022).

Denna skillnad är central i studiens teoretiska ramverk. Genom att skilja mellan social blandning och blandning av upplåtelseformer blir det möjligt att analysera spänningen mellan vad som formuleras som mål i planering och vad som faktiskt byggs i den fysiska miljön. Begreppen gör det därmed möjligt att undersöka om den variation som planeras och även motsvaras av en social blandning i boendes vardagsliv, eller om blandningen framför allt stannar på en fysisk och bostadsstrukturell nivå.

I denna studie används därför social blandning och blandning av upplåtelseformer som två närliggande men analytiskt skilda begrepp. Tillsammans skapar de ett sätt att förstå hur planeringsideal översätts till fysisk form och hur denna form senare kan relateras till frågor om social differentiering, lokala gränser samt boendes erfarenheter av området (Amcoff, 2022; Söderhäll & Alm Fjellborg, 2024).

4.2 Symboliska gränser

Begreppet symboliska gränser används för att förstå hur människor skiljer mellan olika grupper, platser och sociala sammanhang genom vardagliga föreställningar och värderingar (Lamont & Molnár, 2002). Det handlar alltså om hur människor skiljer mellan olika grupper, beteenden och miljöer utifrån vad som uppfattas som normalt, önskvärt eller avvikande. Symboliska gränser är därmed inte fysiska

gränser i första hand, utan sociala och kulturella uppdelningar som skapas genom språk, kategoriseringar och tolkningar av omvärlden.

Lamont och Molnár (2002) skiljer mellan symboliska gränser och sociala gränser. Symboliska gränser avser de begreppsliga och kulturella distinktioner som människor använder för att kategorisera personer, praktiker, objekt, tid och rum. Det kan handla om föreställningar om vem som tillhör en viss grupp, vilka egenskaper som tillskrivs olika grupper eller vilka beteenden som anses legitima respektive avvikande. Symboliska gränser fungerar därmed som verktyg genom vilka individer och grupper skapar mening, markerar likhet och skillnad samt definierar tillhörighet och utanförskap.

Sociala gränser avser däremot mer institutionaliserade och objektifierade former av social skillnad. Detta tar sig uttryck i ojämlik tillgång till resurser, möjligheter, status och sociala positioner. Sociala gränser kan exempelvis framträda genom segregation, exkludering, skilda livschanser eller ojämlika villkor på arbetsmarknaden och inom utbildningssystemet. En central poäng hos Lamont och Molnár (2002) är att symboliska gränser kan bidra till att skapa eller förstärka sociala gränser när de blir allmänt accepterade och institutionaliserade. Symboliska föreställningar om skillnad kan därmed få konkreta sociala konsekvenser.

Lamont och Molnár (2002) betonar även att symboliska gränser inte är fasta eller självklara, utan formas och omförhandlas i sociala sammanhang. De uppstår i relationer mellan grupper och påverkas av historiska, kulturella och institutionella villkor. Symboliska gränser är därför inte enbart individuella uppfattningar, utan socialt förankrade sätt att förstå skillnad. De kan bygga på exempelvis klass, etnicitet, kön, moral, livsstil eller plats, och deras innehåll varierar beroende på sammanhang.

Begreppet är därför användbart för att analysera hur skillnader mellan människor och miljöer får social betydelse. Hos Lamont och Molnár (2002) är poängen inte

bara att människor skiljer mellan olika kategorier, utan att dessa skillnader får konsekvenser för hur grupper värderas, hur tillhörighet organiseras och hur ojämlikhet kan upprätthållas.

4.3 Territoriell stigmatisering

Begreppet territoriell stigmatisering är utvecklat av den franska sociologen Loic Wacquant för att beskriva hur vissa bostadsområden förknippas med ett negativt rykte genom återkommande beskrivningar (t.ex. oordning, otrygghet och "problem"), vilket gör att platsen får ett negativt rykte som tenderar att reproducera sig över tid (Wacquant, 2007). Wacquant (2007) betonar att territoriell stigmatisering inte uppstår spontant ur ett dåligt rykte, utan genom en process där negativa symboliska värderingar fästs vid ett område. Detta resulterar i hur den offentliga tolkningen av området, omgivningens förväntningar och hur boende bemöts i vardagliga och institutionella sammanhang. Med andra ord är det inte bara individer själva som får en negativt stämpel utan även hela området. Detta innebär inte att mediala beskrivningar är "osanna", utan att urvalet av händelser, citat och tolkningsramar kan få betydelse för vilken helhetsbild som dominerar i offentligheten (Wacquant, 2007).

I Wacquant (2007) resonemang uppstår även territoriell stigmatisering i skärningspunkten mellan sociala, rumsliga och institutionella processer. Stigma kopplas inte enbart till invånarnas socioekonomiska klass utan till den plats de bor på, vilket gör att adressen i sig kan bli en symbol för social status och negativt bemötande (Wacquant, 2007). Platsen laddas därmed med symboliska betydelser, genom att området i offentligheten kan framstå som farligt, oordnat eller dysfunktionellt, även om vardagslivet även rymmer normalitet, grannskap samt lokala resurser. Sådana förenklade tolkningar kan få stor betydelse eftersom de kan cirkulera brett i offentligheten och påverka hur området förstås, även av personer som saknar egen erfarenhet av platsen (Wacquant, 2007). Wacquant (2007) betonar även att stigmatisering inte enbart är ett "rykte", utan får konkreta sociala effekter för boende i området. Boende kan behöva hantera omgivningens reaktioner på deras bostadsadress och kan behöva utveckla strategier för att

undvika att bli förknippade med platsens rykte. Wacquant (2007) menar att boende inte vill nämna var de bor, men även genom att försöka distansera sig från det lokala sammanhanget i olika sociala situationer. Enligt Wacquant kan denna typ av hantering bidra till interna gränsdragningar och social distansering även inom området eftersom stigma riskerar att omvandlas till vardaglig sammanhang där vissa grupper i området uppfattas som mer "belastande" än andra. Effekten blir att platsryktet inte bara påverkar relationen mellan området och omvärlden, utan även hur boende relaterar till varandra och till den fysiska miljön (Wacquant, 2007).

4.4 Social infrastruktur

Begreppet social infrastruktur kan användas för att förstå hur stadens offentliga liv möjliggörs genom olika typer av rum, anläggningar och institutioner. Latham & Layton (2019) beskriver social infrastruktur som de fysiska och organisatoriska miljöer som skapar förutsättningar för sociala relationer, möten och vardaglig samvaro i staden. Det handlar inte enbart om platser som traditionellt förstås som offentliga, såsom parker, torg och bibliotek, utan även om exempelvis skolor, caféer, idrottsanläggningar, religiösa rum, trottoarer och lokala marknader. Gemensamt för dessa miljöer är att de möjliggör social interaktion och därmed bidrar till stadens kollektiva liv (Latham & Layton, 2019).

Ett centralt argument i detta perspektiv är att social infrastruktur inte enbart fyller en praktisk eller funktionell roll, utan även har en viktig social och demokratisk betydelse (Latham & Layton, 2019). Genom dessa platser skapas möjligheter för människor att mötas, vistas tillsammans och förhålla sig till varandra i vardagen, även över sociala, ekonomiska och kulturella skillnader. Social infrastruktur kan förstås som en grund för tillit, samhörighet och offentlighet i staden. Perspektivet synliggör även hur sådana miljöer vanligtvis är undervärderade, trots att de spelar en avgörande roll för att motverka isolering, stärka gemenskap och skapa mer inkluderande urbana miljöer (Latham & Layton, 2019).

Latham och Layton (2019) kopplar begreppet social infrastruktur till en bredare förståelse av offentligheten. Offentligheten handlar här inte enbart om juridiskt offentliga platser, utan om de sammanhang där människor kan vara närvarande bland andra, delta i gemensamma praktiker och förhålla sig till frågor som rör det kollektiva livet. På följande sätt blir social infrastruktur relevant som analytiskt verktyg för att studera hur offentlighet produceras i vardagliga urbana miljöer. Fokus flyttas då från enbart formella offentliga rum till de konkreta platser där stadens sociala liv faktiskt utspelar sig. Perspektivet betonar även att infrastruktur bör förstås som något mer än materiella strukturer. Infrastrukturen är även relationell och praktiserad, betydelse uppstår genom hur människor använder, tolkar och upprätthåller den i vardagen. En social infrastruktur fungerar därför inte enbart genom sin fysiska existens, utan genom att den är tillgänglig, underhållen, socialt accepterad och inbäddad i återkommande praktiker. Platsens utformning och underhåll har därmed en stor betydelse om människor känner sig välkomna och trygga nog att interagera. När social infrastruktur saknas, är svårtillgänglig eller upplevs som enbart funktionell utan en välkomnande atmosfär motverkas social kontakt. Om vissa grupper utesluts från dessa miljöer, eller om resurser koncentreras till redan privilegierade områden riskerar den sociala infrastrukturen att förstärka snarare än minska urbana ojämlikheter (Latham & Layton (2019).

5. Metod

Detta kapitel redogör för studiens forskningsdesign, metodologiska ansats, material, urval och analytiska tillvägagångssätt. Studien genomförs som en kvalitativ fallstudie av Mariastaden i Helsingborg, med fokus på delområdena Maria Park och Maria station. För att undersöka hur social blandning formuleras, realiserar och upplevs, kombineras kommunala planeringsdokument och statistik, lokalmedialt material samt semistrukturerade intervjuer med boende i området och kommunala tjänstepersoner.

5.1 Forskningsdesign och metodologisk ansats

Studien har utformats som en kvalitativ fallstudie. En sådan forskningsdesign är särskilt lämplig när ett fenomen ska förstås i sitt sammanhang och när forskningsfrågorna rör hur olika processer formuleras, utvecklas samt upplevs i relation till en konkret lokal kontext (Yin, 2018; Flyvbjerg, 2006). I denna studie ligger fokus inte på social blandning som en allmän planeringsidé, utan på hur idealet tar form i ett specifikt område och hur det uppfattas av olika aktörer.

Den metodologiska utgångspunkten är tolkande. Det innebär att studien fokuserar på hur olika aktörer beskriver, uppfattar och förstår utvecklingen i Mariastaden, snarare än på att mäta effekter i statistisk mening (Alvehus et al., 2025, s.424). Uppsatsen undersöker hur social blandning formuleras i Helsingborgs stads planering, hur området framställs i lokalmedial rapportering och hur förändringen upplevs av boende i vardagen. Studien syftar därför inte till statistisk generalisering, utan till att utveckla en fördjupad och kontextbunden förståelse av samspelet mellan planeringsideal, fysisk omvandling och boendes erfarenheter.

Analysprocessen har haft en abduktiv ansats, vilket innebär att studien utvecklades genom ett växelspel mellan empiri och teori snarare än utifrån ett helt färdigställt teoretiskt ramverk från början (Alvehus et al., 2025, s.177-178). Empirin användes först för att identifiera centrala teman och problem, varefter relevanta teoretiska begrepp valdes ut och prövades mot materialet. Analysen rörde sig därmed mellan empirinära iakttagelser och teoretisk tolkning, i linje med

det som Alvehus et al. (2025, s.177-178) beskriver som ett abduktivt tillvägagångssätt.

Fallstudiedesign är även lämplig eftersom den möjliggör användning av flera datakällor inom samma studie. Genom att kombinera kommunala dokument, lokalmedialt material och semistrukturerade intervjuer kan studien belysa både institutionella ambitioner, offentliga problemformuleringar och boendes erfarenheter av området (Yin, 2018). Detta är särskilt betydelsefullt i en studie som denna, där relationen mellan planering, offentlighet samt vardagsliv står i centrum.

5.1.1 Utvalt fall

Mariastaden har valts som fall därför att stadsdelen utgör ett särskilt relevant sammanhang för att studera social blandning som planeringsideal i praktik. Urvalet bygger på ett strategiskt utvalt fall där Flyvbjerg (2006) lyfter att fallstudier bör utgå från fall som är särskilt lämpade att synliggöra centrala processer och spänningar. Mariastaden har under relativt kort tid genomgått en tydlig etappvis omvandling, där den stationsnära delen utvecklats genom tätare nyproduktion, större inslag av flerbostadshus och en uttalad ambition om blandning av bostäder, funktioner samt vardagsmiljöer. Detta gör Mariastaden lämpligt för att undersöka hur social blandning formuleras i planeringen och hur denna ambition senare förstås och upplevs i ett konkret lokalt sammanhang.

Fallet är dessutom analytiskt relevant eftersom Mariastaden under senare år blivit föremål för offentlig debatt kring social blandning, trygghet, områdets interna gränser och skillnader mellan delområden. Studien kan därmed undersöka hur planeringsideal, offentlig framställning och boendes erfarenheter relaterar till varandra inom samma lokala fall. Mariastaden valdes inte för att vara representativt i statistisk mening, utan för att området tydligt synliggör centrala spänningar mellan social blandning som planeringsidé och dess konkreta uttryck i den byggda miljön och i vardagslivet.

5.2 Material och datainsamling

Studien bygger på tre huvudsakliga materialtyper: Kommunala dokument, semistrukturerade intervjuer och lokamedialt material. Kombinationen av följande material möjliggör en analys av dels hur social blandning formuleras i planering och offentlighet, samt hur utvecklingen upplevs och tolkas av människor som bor i området.

5.2.1 Dokumentstudier

Det första materialet utgörs av kommunala dokument med direkt koppling till Mariastadens utveckling. Här ingår bland annat planprogram, detaljplaner, planbeskrivning, översiktliga kommunala underlag, områdesbeskrivningar, statistik samt trygghetsmätningar (se tabell 3). Dokumenten har valts eftersom de belyser hur Helsingborgs stad formulerat ambitioner om blandning, täthet, funktioner, service och fortsatt utbyggnad i området. Dokumentmaterialet används i studien för att besvara frågor om hur Helsingborg stads ambitioner formulerades, hur utvecklingen beskrivits i efterhand och vilka lärdomar som lyfts inför fortsatt planering. Materialet läses inte som neutrala beskrivningar av verkligheten, utan som uttryck för institutionella prioriteringar och problemformuleringar i planeringen. Dokument (se tabell 3) som varit särskilt viktiga har varit de som behandlar Maria stationsområde som planeringsprojekt, eftersom dessa tydliggör hur social blandning översatts till fysisk planering, bostadsstruktur och blandad stadsdel.

Tabell 3. *Sammanställning av kommunala dokument som ingår i dokumentstudier.*

Dokument	Antogs
Planprogram för del av fastigheten BERGA 1:8 m. fl . Maria stationsområde, Helsingborgs stad	2008
DETALJPLAN FÖR FASTIGHETEN BERGA 1:8 M FL, Maria stationsområde MARIASTADEN, HELSINGBORGS STAD	2010
DETALJPLAN FÖR DEL AV FASTIGHETERNA BERGA 1:10 M FL MARIA STATIONSOMRÅDE, HELSINGBORGS STAD	2011

Tillägg till detaljplan för fastigheten Berga 1:10 maria stationsområde, Helsingborg stad	2014
Detaljplan för del av fastigheten fastigheten Berga 1:1 m fl, Skola, Maria stationsområde	2016
Detaljplan för del av fastigheten Berga 1:9 m.fl. Maria station etapp III Helsingborgs stad	2024

5.2.2 Semistrukturerade intervjuer

Det andra och mest omfattande materialet består av intervjuer. Eftersom studien främst syftade till att fånga respondenternas känslor och erfarenheter av ett specifikt fenomen, bedömdes intervjuer vara den mest ändamålsenliga metoden. Enligt Bryman (2018, s. 561) lämpar sig intervjuer väl för att generera mer djupgående och nyanserade resultat. Totalt genomfördes 13 intervjuer. Två av intervjuerna genomfördes med tjänstepersoner inom Helsingborgs stad med direkt koppling till planering och områdesutveckling i Mariastaden (se tabell 4). De andra 11 intervjuerna genomfördes med boende i Maria Park och Maria station (se tabell 5). En av de 11 boendeintervjuerna genomfördes med två personer samtidigt, vilket innebär att materialet omfattar 12 boendedeltagare. Intervjuerna genomfördes under mars månad och omfattade både boende i villa och lägenhetsmiljöer samt personer med erfarenhet av ett eller båda delområdena (Mariapark/Maria station). Intervjuerna genomfördes antingen digitalt eller på plats, utifrån respondenternas önskemål. Innan intervjuerna genomfördes gjordes dessutom intervjuguider (Se bilaga 1,2,3) men förberedande teman.

Intervjuerna var semistrukturerade, vilket innebär att de utgick från intervjuguider med ett antal återkommande teman, men att samtalen samtidigt gav utrymme för följdfrågor, fördjupningar samt deltagarnas egna formuleringar (Bryman, 2018, s.563). Denna intervjuform valdes eftersom studien syftar till att fånga hur olika aktörer tolkar förändringen i området, snarare än att samla standardiserade svar. Metoden ger dessutom möjlighet att identifiera såväl generella mönster som

individuella variationer i svaren (Bryman 2018, s. 561). För tjänstepersonerna kretsade intervjuerna framför allt kring planeringsambitioner, genomförande, problemformuleringar och lärdomar från utvecklingen av Maria station. För de boende låg fokus på upplevelser av förändring, trygghet, vardagsliv, social blandning, områdets interna skillnader och hur de förhåller sig till olika delar av Mariastaden.

Tabell 4. *Sammanställning av tjänstepersoner som deltog i studien från Helsingborg stad*

Respondent samt Roll	Bidrag	Tid	Datum
Planarkitekt på stadsbyggnadsförvaltning, enhet för detaljplan	Huvudhandläggare för maria stations etapp III	58 min	24 Mars
Projektledare på stadsbyggnadsförvaltning, Avdelningen för strategisk samhällsutveckling	Arbetar med med insatser i Mariastaden	1h,6 min	25 Mars

Tabell 5. *Sammanställning respondenter (Res), boende i Mariastaden*

Res	Boende	Boendeform	Kön/ålder	Tid	Datum
1	Maria station	Lägenhet	Kvinna, i 30 årsåldern	35 min	16 mars
2	Maria park	Villa	Kvinna, i 55 årsåldern	42 min	17 mars
3	Maria park	Villa	Kvinna, i 25 årsåldern	37 min	17 mars
4	Maria park & maria station	Lägenhet	Kvinna, i 25 årsåldern	50 min	18 mars
5	Maria station	Lägenhet	Man, i 75 årsåldern	30 min	18 mars
6	Maria station	Villa	Kvinna, i 60 årsåldern	35 min	19 mars
7	Maria park	Villa	Två kvinnor, i 25 årsåldern	49 min	19 mars
8	Maria park	Villa	Man, i 50 årsåldern	38 min	19 mars
9	Maria station	Villa	Kvinna, i 50 årsåldern	29 min	20 mars
10	Maria station	Lägenhet	Man, i 30 årsåldern	42 min	20 mars
11	Maria station	Lägenhet	Kvinna, i 25 årsåldern	35 min	20 mars

12	Maria park	Villa	Man, i 35 årsåldern	38 min	21 mars

5.2.3 Lokalmedialt material

Det tredje materialet utgörs av lokalmedial rapportering från Helsingborgs Dagblad. I studien används fyra artiklar publicerade under 2024 och 2025 som behandlar Mariastaden, Maria station och områdets utveckling. Artiklarna har valts ut strategiskt eftersom de sammantaget fångar återkommande teman i den lokala offentliga diskussionen, såsom barriärer mellan delområden, trygghet, hög omsättning i vissa fastigheter och polisiär närvaro.

Det lokalmediala materialet användes inte för att fastställa en objektiv bild av Mariastaden, utan för att analysera hur stadsdelen framställs offentligt och vilka problem, skillnader samt gränser som görs synliga i rapporteringen. Materialet behandlas därför som en del av studiens dokumentanalys. Genom att inkludera lokalmedia blir det möjligt att jämföra offentliga framställningar av Mariastaden med både kommunala dokument och boendes egna berättelser. På detta sätt fungerar lokalmedia som ett material för att undersöka hur området även konstrueras symboliskt i offentligheten.

5.3 Urval och avgränsningar i materialet

Urvalet av kommunala dokument har gjorts utifrån deras relevans för Mariastadens utveckling och för studiens fokus på social blandning, bostadsstruktur, planeringsambitioner och fortsatt utbyggnad. Särskild vikt har lagts vid dokument som behandlar Maria station som planeringsprojekt, men även vid material som gör det möjligt att förstå skillnader mellan Maria Park och Maria station. Det lokalmediala materialet har på motsvarande sätt valts ut strategiskt. Urvalet har avgränsats till artiklar från Helsingborgs Dagblad som explicit behandlar Mariastaden i relation till utbyggnad, trygghet, sociala skillnader eller lokala gränser. Dokumenten betraktas även som representativa för sin kategori och som meningsfulla, då de innehåller tydlig och begriplig information som är möjlig för allmänheten att tolka (Bryman 2018, s. 657).

Urvalet av intervjupersoner har även varit strategiskt och användes bland annat av snöbollsurval. Bryman (2018, s. 504) beskriver snöbollsurval som en urvalsmetod där forskaren genom redan etablerade kontakter får hjälp att komma vidare till nya deltagare. I denna studie var detta särskilt användbart i relation till intervjuer med boende i Maria Park, där vissa kontakter ledde vidare till andra möjliga respondenter. För att nå andra boende användes Facebookgrupper som ett praktiskt sätt att nå boende i olika delar av Mariastaden och att få kontakt med personer med olika erfarenheter av området. Syftet med följande urval var att få en större variation bland de boende som deltog i studien, vilket har gjort att materialet har kunnat fånga hur Mariastaden upplevs av olika beroende på delområde, boendeform och erfarenhet av områdets förändring.

Tjänstepersonerna på Helsingborg stad valdes utifrån att de haft direkt koppling till planering, genomförande eller strategiskt arbete i relation till Mariastaden. Även här har urvalet varit strategiskt och styrts av studiens fokus på hur social blandning formulerats, genomförts och omvärderats inom Helsingborgs stad samt i Mariastaden.

5.4 Bearbetning och analys

5.4.1 Tematisk analys

Materialet bearbetades genom en tematisk analys, vilket är lämplig när syftet är att identifiera, organisera och tolka återkommande mönster i kvalitativt material (Alvehus et al., 2025, s.455-457). I denna studie användes analysen för att undersöka hur olika aktörer beskrev Mariastadens utveckling och hur teman återkom i materialet. Analysen genomfördes stegvis. Inledningsvis lästes intervjuerna, de kommunala dokumenten och det lokalmediala materialet flera gånger för att skapa en överblick över materialet. I detta skede identifierades återkommande formuleringar, teman och skillnader mellan hur Mariastaden beskrevs av boende, tjänstepersoner och i lokalmedia. Därefter organiserades materialet mer systematiskt i relation till studiens frågeställningar. På detta sätt

rörde sig analysen från ett första styrt empirinära arbete och till senare mer teoristyrd tolkning.

5.4.2 Transkribering och användning av AI-stöd

Intervjuerna spelades in och transkriberades efter genomförandet. Som stöd i transkriberingsarbetet användes AI-verktyget Klang. Transkriberingarna användes dock inte utan kontroll, utan jämfördes manuellt med ljudmaterialet genom att intervjuerna lyssnades igenom på nytt. På detta sätt kunde felaktigheter i transkriberingen rättas och materialets tillförlitlighet stärkas. Enligt Klangs egen information behandlas kunddata inom EU och företaget beskriver sitt arbete som utformat med GDPR som utgångspunkt (Klang AI, 2024). Användningen av AI-stöd skedde dessutom i enlighet med SLU:s (2026) riktlinjer för AI-stöd till studenter. I denna studie användes AI enbart i ett avgränsat skede av bearbetningen, medan den fortsatta kontrollen, tolkningen och analysen genomfördes manuellt av forskaren. AI användes alltså inte för att producera analysen, utan för att underlätta transkriberingen innan materialet bearbetades vidare inom ramen för den kvalitativa analysen.

5.5 Forskningsetiska överväganden

Studien har genomförts med hänsyn till grundläggande forskningsetiska principer om information, samtycke, konfidentialitet och varsam hantering av känsliga uppgifter (Bryman, 2018, s. 191-192). Samtliga intervjupersoner informerades om studiens syfte, om att deltagandet var frivilligt och att de när som helst kunde avbryta sin medverkan (Bryman, 2018, s. 256). I samband med detta delades även samtyckesblanketter ut (se bilaga 4), där deltagarna fick ta ställning till sin medverkan och till att intervjun spelades in. På detta sätt säkerställdes att samtycket var informerat och uttryckligt.

Boende och tjänstepersoner har anonymiserats i framställningen. Detta har varit särskilt viktigt eftersom studien behandlar frågor om egna upplevelser, om trygghet, grannskap och lokala konflikter. I resultat- och analyskapitlet används därför inte namn, utan intervjupersonerna beskrivs genom mer övergripande

kategorier, såsom boende i Maria Park, boende i Maria station eller tjänsteperson inom Helsingborgs stad. Eftersom området är geografiskt avgränsat och vissa intervjupersoner skulle kunna identifieras genom kombinationer av roll, boendeform och livssituation, har det dessutom varit viktigt att vara återhållsam med detaljer som inte är analytiskt nödvändiga. Detta gäller särskilt i de delar av uppsatsen som behandlar trygghet, oro och negativa erfarenheter av andra boende eller specifika fastigheter.

6. Resultat och analys

I detta kapitel presenteras och analyseras studiens empiriska material med utgångspunkt i uppsatsens frågeställningar. Kapitlet behandlar först hur Helsingborgs stad formulerat ambitioner om social blandning i Mariastaden, hur utfall beskrivs och vilka lärdomar som förs vidare i den fortsatta planeringen. Därefter riktas fokus mot boendes upplevelser av områdets förändring, förståelser av en blandad stadsdel samt hur frågor om trygghet, lokala gränser och Mariastadens framställning i lokal media relaterar till varandra. Resultat och analys presenteras löpande tillsammans för att tydliggöra hur empirin kan förstås i relation till studiens teoretiska ramverk och tidigare forskning.

6.1 Helsingborgs stad ambitioner om social blandning i Mariastaden

I Helsingborgs stads planeringsunderlag framträder utvecklingen av Mariastaden, och särskilt Maria station, som en del av ambitionen att skapa en mer sammanhållen och blandad stadsdel i stationsnära läge (Helsingborg stad, 2012; Helsingborg stad, 2008). I detaljplanen (Helsingborg stad, 2012) beskrivs Maria station som en regional nod, där starka kopplingar via tåg, buss och cykel skulle bidra till att området utvecklades mot en mer urban och integrerad struktur. Den stationsnära utvecklingen formulerades därmed inte enbart som ett sätt att tillföra bostäder, utan även som en del av en bredare strategi där tillgänglighet och vardagsfunktioner skulle samverka.

Planprogrammet betonar att utvecklingen skulle förena den äldre trädgårdsstadskaraktern i Mariastaden med en mer stadsmässig struktur närmare stationen (Helsingborg stad, 2008). Samtidigt lyfts blandning av bostäder och verksamheter fram som ett centralt mål, liksom flexibilitet i bottenvåningar och möjligheter till social service såsom förskolor och fritidsverksamhet. Planeringen av Maria station formuleras som ett projekt där boende, rörelse, service samt vardagsliv skulle vävas samman i en ny typ av delområde inom Mariastaden (Helsingborg stad, 2008).

Även de tidiga detaljplanerna pekar i samma riktning. Där anges att området inte bara skulle planeras utifrån ny bebyggelse, utan även utifrån grönstruktur och mötesplatser (Helsingborg stad, 2012). Planprogrammet (Helsingborg stad, 2008) betonar vidare att området skulle rymma lokala servicefunktioner och att bebyggelsen skulle variera genom friliggande hus, rad- och kedjehus samt flerbostadshus. I senare plansteg utvecklas detta ytterligare genom blandad bostadsbebyggelse i kombination med centrumverksamhet, social infrastruktur och tillgängliga samt trygga gång- och cykelkopplingar (Helsingborg stad, 2016b). Sammantaget framstår den stationsnära delen därmed som planerad för att bli något mer än bara bostadsetapp, och formuleras som en vardagsnära miljö där olika funktioner och olika typer av bebyggelse skulle samspela.

Det framgår även tydligt av Helsingborgs stads dokument att utvecklingen sågs som en komplettering till den redan befintliga Mariastaden (Helsingborg stad, 2008). Den äldre delen, med inslag av småhus och trädgårdsstad, skulle inte ersättas utan byggas vidare på genom att stationen tillförde en annan skala, andra bebyggelsetyper och fler vardagsfunktioner. På detta sätt framstår den tidiga planeringsidén som en balansgång mellan kontinuitet och förändring. Området skulle både kännas igen som Mariastaden och samtidigt öppnas upp för ett mer urbant och kollektivtrafikhärbli vardagsliv. I dokumenten framträder en ambition att inte bara expandera stadsdelen kvantitativt, utan även att omforma dess funktionella och rumsliga innehåll.

I en intervju med planarkitekt (24 mars) i Helsingborgs stad förstärker tjänstepersoner den planerade bilden över området och beskriver utgångspunkten i det tidiga planprogrammet på följande sätt

“Nu var det ju egentligen en stad som man ville bygga här”.

(Intervju, planarkitekt, 2026-03-24)

Detta visar att ambitionen inte i första hand handlade om att fylla tom mark med bostäder, utan om att skapa något som var mer stadslikt, tätare och mer funktionsblandat än de tidigare etapperna. Planarkitekten menar även att etapp två var tänkt att innehålla centrum i bottenvåningarna längs huvudgatan i station och även i andra delar av planområde (Intervju, planarkitekt, 2026-03-24). Följande understryker att blandningen ur Helsingborg stads perspektiv var tänkt att omfatta både boende och verksamheter. Samtidigt visar planarkitekten (Intervju, 2026-03-24) att denna ambition tidigt mötte praktiska begränsningar. Vidare förklarar planarkitekten att bottenvåningar med lokaler aldrig genomfördes därför att exploitören inte såg någon marknad för det och att resultatet därför blev att bottenvåningarna fylldes med bostäder i stället. Det betyder att en viktig del av den planerade funktionsblandningen redan i genomförandeskedet försvagades. Redan här blir det tydligt att den ursprungliga målbilden inte fullt ut omsattes i praktiken.

Planarkitekten (Intervju, 2026-03-24) beskriver dessutom att det tidiga planprogrammet präglades av en mycket tät vision. I intervjun framhåller tjänstepersonen att det i programmet fanns en väldigt tät bebyggelse och att detta låg i linje med dåtidens syn på stadsbyggnad, där högre täthet och till och med höga hus kunde framstå som rimliga inslag i ett stationsnära område. Hen menar även att det fanns en rad olika faktorer som ledde till att etapp två blev så tätt bebyggd och att detta egentligen inte skulle kunna ske i dag (Intervju, planarkitekt, 2026-03-24).

“När vi tog fram detaljplanen såg man på detaljplaner som något som skulle vara så flexibelt som möjligt. Det fanns också ett slags ’gummiband’ i bygglovsgivningen, vilket innebar att man nästan alltid räknade med ungefär tio procent mer än vad exploateringstalet i detaljplanen angav. I det nya PBL finns inte det utrymmet idag och om man hade byggt etapp två i dag, hade det därför inte blivit lika tät bebyggelse med samma detaljplan. Därtill fanns subventioner för att

bygga små lägenheter, vilket gjorde det lönsamt för exploatörerna att bygga många små lägenheter” (Intervju, planarkitekt, 2026-03-24).

Projektledaren i Helsingborg stad med ansvar för strategi och samhällsutveckling beskriver att ambitionerna om Maria station ansågs vara goda vid planeringsdokumentet (Intervju, 2026-03-25). Men projektledaren menar även att intentionerna var rätt, men det blev fel i utfallet. Dessutom framgår det att det var för många av samma typ på en plats, att det byggdes för många flerbostadshus och att övergången mellan den äldre och den nya delen blev alltför chockartad (Intervju, projektledare, 2026-03-25). Projektledaren menar inte att idén om blandning var fel i sig, utan att blandningen organiserades på ett sätt som skapade för stor kontrast mellan gammalt och nytt (Intervju, projektledare, 2026-03-25).

“Man ville undvika en ensidig bostadsstruktur och istället skapa en mångfald av boendeformer och funktioner.” (Intervju, projektledare, 2026-03-25).

Samtidigt menar projektledaren att balansgången med social blandning är nödvändigt ur en hållbarhetsaspekt, men även en svår balansgång (Intervju, 2026-03-25). I intervjuerna framgår att ambitionen om blandning inte enbart handlade om att skapa variation som ett abstrakt planeringsideal, utan även om mer konkreta politiska och planeringsmässiga mål. Ett viktigt motiv var att utveckla en kollektivtrafiknära stadsdel i anslutning till Maria station, där fler hushåll skulle kunna bo utan att vara beroende av bil. Följande ambition formulerade även genom att skapa bostäder för grupper som annars hade haft det svårare att ta sig in på bostadsmarknaden, exempelvis yngre personer som ännu inte etablerat sig ekonomiskt och därför inte självklart kunde efterfrågaägda boendeformer.

Till sist belyser även tjänstepersonerna en kritisk synpunkt på hur social blandning planerades i området. Projektledaren upplever att området maximeras ur den ekonomiska vinningen genom att maximera ytor och antal lägenheter. Hen menar även att detta istället innebar att området tappade sociala och miljömässiga perspektiv (Intervju, projektledare, 2026-03-25). Planarkitekten lyfter upp

liknande resonemang som sin kollega och menar att en stor del av lägenhets utbyggnaden sammanföll med ekonomiska incitament och marknadsmässiga villkor som påverkade hur blandningen faktiskt blev (Intervju, 2026-03-24). En viktig förutsättning var det statliga investeringsstödet, som vid tidpunkten syftade till att stimulera bostadsbyggande och möjliggöra fler hyresrätter som svar på en upplevd bostadsbrist. Därigenom fanns det även starka ekonomiska incitament att bygga just sådana bostäder som kunde uppfylla stödsystemets villkor. Samtidigt beskriver planarkitekten att marknadsaktörerna i hög grad valde att bygga många små lägenheter, särskilt ettor och tvåor, eftersom detta var mer lönsamt än att bygga större bostäder. I vissa hus ledde detta, enligt intervjumaterialet, till en mycket hög koncentration av små lägenheter (Intervju, planarkitekt, 2026-03-24).

En ytterligare aspekt som framträder i intervjun med tjänstepersonen med ansvar för strategi och samhällsutveckling är att idealet om social blandning inte tycks förstås på samma sätt i alla delar av staden.

“ I jämförelsen med ett annat område i Helsingborg, Drottninghög är blandning lättare att genomföra, detta eftersom att nya bostadsformer i ett tidigare utsatt område uppfattas som ett sätt att stärka området. I Mariastaden framstår situationen annorlunda, här tycks blandning beröra frågor om trygghet, status och etablerade boendemönster. “ (Intervju, projektledare, 2026-03-25)

Detta antyder att social blandning inte enbart är ett generellt planeringsideal, utan även får olika innebörd beroende på ett områdes sociala position och befintliga karaktär. Blandningen kan därmed framstå som förstärkande i ett sammanhang och som mer hotfull eller störande i ett annat.

Sammantaget framträder Helsingborgs stads ambitioner som ett tydligt exempel på det som Musterd och Andersson (2005) beskriver som social blandning som ett normativt planeringsideal. Utifrån intervjuerna och planeringsdokument handlar det inte enbart om att staden vill skapa fler bostäder, utan även en variation i bostäder, verksamheter samt vardagsfunktioner som förväntas bidra till positiva

sociala kvaliteter i området. Den blandade stadsdelen framställs som mer sammanhållen, mer levande och mer funktionellt integrerad än ett område med mer ensidig struktur. I den meningen handlar social blandning i planeringsdokumenten inte bara om sammansättning, utan om en föreställd social och rumslig kvalitet. (Musterd & Andersson, 2005).

Samtidigt visar materialet att denna ambition i hög grad formuleras genom sådant som i teorikapitlet beskrivits som blandning av upplåtelseformer och bostadsstruktur. Det som faktiskt artikuleras i dokumenten är variation i hustyper, upplåtelseformer, centrumfunktioner, gatustruktur och lokalisering av service. På detta sätt får den sociala blandningen sin konkreta form genom bostadspolitiska och rumsliga verktyg, snarare än genom direkta föreställningar om hur sociala relationer ska organiseras. Detta ligger nära det som Amcoff (2022) och Söderhäll och Alm Fjellborg (2024) beskriver som skillnaden mellan bostadsblandning och befolkningsblandning, eller mellan blandning som planeringsmål och blandning som ett mer begränsat verktyg på nivån av bostadsstruktur. (Amcoff, 2022; Söderhäll & Alm Fjellborg, 2024).

Helsingborgs stads ambitioner kan även tolkas som tre sammanlänkade idéer i utvecklingen av Mariastaden. Den första idén är att den stationsnära delen skulle utvecklas som en kollektivnod och bidra med pendlingen i området. Den andra idén var att området skulle rymma större variation i bostäder, funktioner och vardagsmiljöer än tidigare. Den tredje idén var att den nya delen skulle komplettera, snarare än ersätta den äldre Mariastaden. Tillsammans formulerar dessa idéer ett planeringsideal där fysisk närhet, funktionell variation och rumslig sammanlänkningar antas bidra till en mer integrerad stadsdel, vilket ligger nära Musterd och Anderssons (2005) ideal där rumslig organisation tillskrivs sociala kvaliteter (Musterd & Andersson, 2005). Samtidigt är det just detta ideal som blir en central spänning för social blandning. I Mariastaden kan den sociala ambitionen översättas huvudsakligen till rumsliga och bostadspolitiska termer. I Helsingborgs stads planeringsdokument formuleras ett socialt ideal som beskrivs i praktiken som styrbart genom variation i den byggda miljön, det vill säga genom

upplåtelseformer, hustyper, täthet och lokalisering av funktioner. Det är även här som begreppsparet social blandning och blandning av upplåtelseformer blir särskilt användbart. Det synliggör att Helsingborgs stad formulerar ett brett socialt och normativt mål, men att detta mål i praktiken söker realiseras genom fysisk planering och bostadsstruktur, något som även diskuteras av Musterd och Andersson (2005), Amcoff (2022) samt Söderhäll och Alm Fjellborg (2024).

6.2 Utvecklingens realitet i Mariastaden

Även om Helsingborgs stads ambitioner för Maria station formulerades i termer av social blandning, funktionsblandning eller en blandad stadsdel, visar intervjuerna med stadens tjänstepersoner att utvecklingen i efterhand även kom att förknippas med en viss problematik. I intervjun med projektledare med ansvar för strategi och samhällsutveckling framträder problematik mycket tydligt, vilket kräver ett aktivt kommunalt agerande. Projektledaren beskriver hur staden under åren efter utbyggnaden såg en kombination av ökad omflyttning, närvaro av individer med kriminell koppling och flera incidenter som påverkade både trygghetsupplevelsen och den sociala sammanhållningen i området (Intervju, projektledare, 2026-03-25). Enligt tjänstepersonen handlade det inte bara om enskilda händelser, utan om att området successivt började framstå som mer socialt instabilt.

“Under tid präglats av ökad omflyttning och närvaro av individer med kriminell koppling” (Intervju, projektledare , 2026-03-25).

Något som enligt projektledaren också bekräftas av polisens lägesbild. I intervjun nämns flera av händelser under år 2022- 2025 som bland annat innefattande våldsbrott, skjutningar och situationer där personer som flyttat in i området skapade otrygghet och problem (Intervju, 2026-03-25). Tjänstepersonen lyfter också att kommunen fått signaler om att vissa unga riskerade att dras in i otrygga miljöer.

Det är tydligt att Helsingborgs stad i efterhand inte bara såg utvecklingen som en fråga om fysisk struktur, utan som något som fått sociala konsekvenser. Här blir det tydligt att den blandning som i planeringsskedet framställdes som en positiv kvalitet inte automatiskt omsattes i social sammanhållning i vardagen (Musterd & Andersson, 2005; van Kempen & Bolt, 2009; Söderhäll & Alm Fjellborg, 2024).

Det är även tydligt att tjänstepersonen uppfattar denna utveckling som nära knuten till själva områdets karaktär. Projektledaren (Intervju, 2026-03-25) menar att Maria station i socioekonomisk mening låg ungefär kring stadens genomsnitt, men att det som "sticker ut" var en något högre arbetslöshet och framför allt den mycket höga omflyttningen, som i vissa delar beskrivs ha varit så hög som 70 procent. I intervjun kopplas detta uttryckligen till frågor om grannskap, tillit och socialt kapital. Tjänstepersonen ställer själv frågan om det är den höga omflyttningen och beskriver det på följande sätt :

"Folk känner inte varandra och därför saknas lokalt förankrad tillit i området".

(Intervju, projektledare , 2026-03-25).

Detta visar att Helsingborgs stad i efterhand inte bara tolkar utvecklingen genom brott eller ordningsstörningar, utan även genom ett mer strukturellt lager där hög rörlighet och svag social förankring sågs som delar av problematiken.

I detta läge, under åren 2023 - 2024 beskriver tjänstepersonen att staden fick ett politiskt uppdrag att ta fram en lägesbild och rekommendationer för området (Intervju, projektledare, 2026-03-25). Uppdraget handlade inte enbart om att dokumentera problem, utan om att förstå dem bättre och att formulera en åtgärdsinriktad handlingsplan. En viktig del av detta arbete tycks ha varit att staden uppfattade sin egen kunskap om området som otillräcklig. Tjänstepersonen förklarar att kommunen hade bättre koll på vissa delar av Mariastaden än på den stationsnära delen, bland annat därför att rapporteringen där var mer begränsad och att mycket ägdes av privata aktörer (Intervju, projektledare , 2026-03-25). Det innebar att staden inte fullt ut kunde förlita sig på sina ordinarie system, utan

behövde komplettera dessa genom dialoger, aktörskartläggning och samverkan med fastighetsägare, polis och lokala verksamheter.

Tjänstepersonen (Intervju, projektledare, 2026-03-25) beskriver därför hur arbetet organiserades i flera olika dialogpaket. Ett första paket riktades mot Maria stationsområdet och syftade till att samla in synpunkter från fastighetsägare, polis och kommunen för att identifiera omedelbara åtgärder för ökad trygghet. I ett annat paket fokuserade på barn och ungas väg till och från skolan, där intervjuer genomfördes med elever, lärare och kuratorer för att förstå vilka platser som upplevdes som otrygga och vad som behövde förändras. Ett tredje paket handlade om stadsmiljön mer direkt, där olika tjänstepersoner och polis stod ute på plats, intervjuade förbipasserande och samlade in synpunkter på bland annat mörka tunnlar, dålig belysning, skräpighet och andra fysiska brister i miljön (Intervju, projektledare, 2026-03-25). Tillsammans visar detta att Helsingborgs stad i efterhand behandlade utvecklingen av Maria station som något som behövde förstås både socialt, rumsligt och institutionellt.

Problemen i området förklarades inte enbart genom den byggda miljön i sig, utan genom hur fysisk struktur, vardaglig användning, trygghet och social förankring samverkade. Fokus förskjuts därmed från bebyggelsens utformning i snäv mening till de sociala villkor som krävs för att ett område faktiskt ska fungera som en sammanhållen vardagsmiljö. Här blir begreppet social infrastruktur relevant, där Latham och Layton (2019) beskriver social infrastruktur som de rum, institutioner och materiella arrangemang som möjliggör möten, igenkänning och vardaglig socialitet. I intervjumaterialet framträder att just dessa förutsättningar varit svaga eller otillräckligt utvecklade i Maria station, vilket kan bidra till att förklara varför hög täthet och fysisk närhet inte automatiskt översatts till social kontakt eller lokal sammanhållning.

I intervjumaterialet framkommer även att bristen på mötesplatser som en central förklaring till varför social blandning inte gav några goda förutsättningar leder till social integration. Planarkitekten (Intervju, 2026-03-24) beskriver att det saknas

naturliga platser där människor från olika delar av Mariastaden kan mötas. Hen beskriver att det i den äldre delen av Mariastaden finns flera gröna miljöer, men att många av dem ligger på kvartersmark. Även om dessa ytor inte är fysiskt avstängda upplevs de som halvprivata, nästan som en förlängning av de närliggande bostäderna. Dessutom att större park- och naturområden visserligen finns, men att de ligger för långt från den nya etappen för att fungera som gemensamma mötesplatser mellan äldre och nyare delar av Mariastaden (Intervju, planarkitekt, 2026-03-24).

Projektledaren (Intervju, 2026-03-25) kopplar även bristen på social infrastruktur som har lett till svag social sammanhållning och behovet av sociala aktiviteter. Både tjänstepersonerna menar även på att det gäller inte bara i “formell mening”, utan även platser i vardaglig mening, där boende kan vistas utan särskilt ärende, möta varandra återkommande och bygga upp sociala relationer (Intervju, planarkitekt, 2026-03-24; projektledare, 2026-03-25). I relation till teorin av (Latham & Layton, 2019) blir begreppet social infrastruktur särskilt användbart. Om den blandade staden i praktiken saknar öppna och gemensamt använda platser där människor kan vistas utan särskilt ärende, försvagas också förutsättningarna för den vardagliga sociala närhet som ofta förutsätts i planeringsideal om social blandning. Utvecklingens utfall i Maria station kan därmed förstås som ett exempel på att fysisk närhet och variation i bostadsbeståndet inte räcker för att skapa social sammanhållning.

6.3 Helsingborgs stads planering för kommande etapper

Trots att Helsingborgs stads tjänstepersoner i intervjuerna lyfter att blandningen ledde till problematik i området, är detta erfarenheter som staden tar med sig in i nästa planeringsskede. I intervjun med planarkitekten (2026-03-24) på Helsingborgs stad beskriver hen att etapp 3 som ska byggas måste hanteras under andra förutsättningar än etapp 2. Planarkitekten förklarar att den täthet som tidigare har funnit i området inte längre framstår som möjlig, varken tekniskt eller planeringsmässigt, och att detta i sig blivit en viktig lärdom för den fortsatta

utvecklingen (Intervju, 2026-03-24). I stället för att fortsätta bygga vidare på den täthet som präglade etapp 2, betonas nu behovet av en luftigare struktur och en mer varierad sammansättning av bostadstyper.

Planarkitekten (Intervju, 2026-03-24). säger uttryckligen att staden känt att det behövs en blandning av bostäder, och att detta nu översätts till radhustomter, småhusinslag och flerbostadshus placerade främst längs järnvägen och Maria Stationsgatan. De högre husen mot de bullerutsatta lägena får därmed en mer avgränsad funktion, samtidigt som de mer öppna delarna ges en lägre och grönare struktur (Intervju, planarkitekt, 2026-03-24). Lärdomen tycks alltså inte vara att blandningen som sådan varit fel, utan att blandningen tidigare realiserades på ett sätt som blev alltför ensidigt och alltför hårt kopplat till hög exploatering. Planarkitekten utvecklar även detta i relation till upplåtelseformer och bostadssammansättning. Hen säger att Helsingborgs stad gärna ser större inslag av bostadsrätter och friköpta radhus i den fortsatta planeringen, även om sådana upplåtelseformer inte kan styras direkt i detaljplan. Samtidigt betonar planarkitekten att det behövs alla delar i ett område, vilket visar att lärdomen inte handlar om att ersätta en form av ensidighet med en annan (Intervju, planarkitekt, 2026-03-24).

Tjänstepersonen med ansvar för strategi och samhällsutveckling formulerar lärdomarna i mer övergripande, men samtidigt mer direkta.

”Jag tycker att intentionerna i grunden var riktiga, men det blev för mycket av samma typ. I stället för den kontrast som uppstod hade det varit bättre att arbeta upp skalan mer successivt mot stationen.” (Intervju, projektledare, 2026-03-25).

Problemet kan alltså inte enbart tyda på att det byggdes för mycket, utan att den nya bebyggelsen placeras och utformas på ett sätt som förstärkte upplevelsen av en tydlig förändring mellan gammalt och nytt.

Detta innebär att en central lärdom inte bara behandlar mängden bostäder, utan hur variation organiseras. Frågan handlar snarare inte enbart om de olika bostadstyper som finns i samma stadsdel, utan hur de relateras till varandra i placering och övergångar. Det ligger nära den distinktion som Musterd och Andersson (2005) gör mellan social blandning som normativt ideal och dess faktiska sociala utfall. Det knyter också an till Amcoff (2022) samt Söderhäll och Alm Fjellborg (2024), som visar att bostadsvariation och variation i upplåtelseformer inte utan vidare kan likställas med social blandning i starkare mening. Det som framträder i Helsingborgs stads efterhandsresonemang är därför en rörelse från en mer förenklad förståelse av blandning som fysisk variation, till en mer sammansatt förståelse där rumslig organisering, gradskillnader och upplevd sammanhängandehet får större betydelse.

Detta blir särskilt tydligt när tjänstepersonen med ansvar för strategi och samhällsutveckling beskriver att staden i den fortsatta utvecklingen tittar på "rätt upplåtelseformer" och på hur området kan göras mer balanserat. Det tyder på att Helsingborgs stad i efterhand kommit att läsa bostadsutvecklingen i Maria station inte bara som en fråga om kvantitet eller exploatering, utan som något som har direkt betydelse för frågor om tillit, trygghet och områdets sociala funktion. I den meningen blir etapp tre inte bara nästa byggskede, utan även ett försök att undvika att den tidigare utbyggnadens kombination av täthet, små lägenheter och hög omsättning upprepas.

Det innebär även att den fortsatta planeringen inte enbart handlar om att rätta till tekniska eller fysiska brister, utan om en förändrad förståelse av sambandet mellan fysisk struktur och social ordning. Det som tidigare tycks ha förståtts främst som en fråga om bostadsproduktion och variation i den byggda miljön är nu i högre grad frågor om lokal stabilitet, vardaglig användning och hur området uppfattas av de boende. Lärdomen i Helsingborgs stads fortsatta planering tycks därmed vara att variation i bostadsutbud inte är tillräckligt i sig, utan att blandning också måste förstås i relation till hur människor faktiskt använder, uppfattar och orienterar sig i området.

6.4 Boendes upplevelser av förändringen i Mariastaden

När de boende beskriver Mariastadens förändring framträder den i delade meningar. En större del av intervjupersonerna upplever att området idag erbjuder mer service, fler funktioner och bättre tillgång till vardagsnära målpunkter än tidigare (intervju, respondent 1-12). En annan del av invånarna beskriver att utveckling har förändrat områdets karaktär på ett sätt som upplevs som mer tätt, mer stökigt och mindre sammanhållet än förr.

För flera boende framstår utvecklingen som en tydlig förbättring av vardagslivet. Tillkomsten av ICA, gym och andra servicefunktioner återkommer som särskilt betydelsefull. Flera respondenter beskriver att Mariastaden inte längre enbart fungerar som en plats där man bor, utan även som en plats där vardagslivet kan organiseras (intervju, respondent 1-12). Boende i området kan handla, träna, ta bussen eller tåget och uträtta enklare ärenden utan att behöva lämna området. Den förbättrade tillgängligheten gör även att Maria station fått en tydligare funktion i de boendes vardag. Flera boende beskriver att de tidigare inte hade någon större anledning att röra sig mot Maria station, men att platsen i dag används mer genom kollektivtrafik, service och andra vardagsfunktioner (intervju, respondent 1-12). För nyare boende, särskilt i Maria station, bedöms området därför i större utsträckning utifrån hur det fungerar här och nu. Det beskrivs som nybyggt, praktiskt och nära till service, och i vissa intervjuer framträder det även att området upplevs som mindre "stelt" och mer levande än tidigare (intervju, respondent 5 ; 9 ; 11). De beskriver dessutom området som nybyggt, fräscht, praktiskt och nära till service, även om de samtidigt kan uppleva vissa brister i exempelvis gemenskap, trivsel eller trygghet (intervju, respondent 5 ; 9 ; 11).

Samtidigt framträder förändringen inte enbart som en förbättring. Intervjuerna visar att upplevelsen av omvandlingen påverkas av hur länge respondenterna har bott i området. De som bott länge i Maria Park beskriver förändringen i relation till ett tydligt före och efter. För dem framstår utbyggnaden som en omvandling

från ett mindre, lugnare och trivsammare område till en större och mer intensiv stadsdel (intervju, respondent 2 ; 8 ; 9). Förändringen kan därmed upplevas som en förlust av småskalighet, igenkänning, lugn och närheten till en mer sammanhållen grannskapskänsla. På detta sätt blir det tydligt att samma utveckling som för vissa innebär större funktionalitet och bättre vardagsservice, för andra även innebär att tidigare kvaliteter i området går förlorade.

När det kommer till de mest kritiska delarna av förändringar av området är den fysiska utbyggnaden ett av de mest framträdande temana i intervjumaterialet. Respondenterna beskriver hur nya bostadshus, flerbostadshus, servicebyggnader, gångstråk samt offentliga miljöer har förändrat områdets visuella och rumsliga karaktär. Det är inte bara byggnaderna i sig som påverkar upplevelsen, utan även förändringen i skala. Flera respondenter beskriver att Mariastaden har gått från att vara ett relativt avgränsat område till att upplevas som en större stadsdel (intervju, respondent 4 ; 7 ; 12). Detta innebär att fler människor rör sig i området, att fler platser används samtidigt och att vissa delar upplevs som mindre överblickbara än tidigare. Dessutom beskrivs förändringen inte bara i form av fysiska boendehus, utan även förändringar i det sociala livet. Flera boende uttrycker att området tidigare kändes mer socialt, att människor i högre grad kände igen varandra eller att det fanns en annan typ av lokal stabilitet (intervju, respondent 4 ; 7 ; 12). I en intervju med boende i Maria station lyfts följande krikten fram:.

”Det är ständigt människor som flyttar in och ut ur området, vilket gör att man har sämre kännedom om vilka som bor här, det känns inte jättetryggt alltid”
(intervju, respondent 1).

Trygghet framträder dessutom som ett återkommande tema i intervjuerna, men de boende beskriver inte Mariastaden som generellt otryggt. Snarare framstår tryggheten som ojämnt fördelad inom området. Flera boende, särskilt de som bor i villamiljöer eller i den äldre delen av Maria Park, beskriver sin egen närmiljö som lugn och trygg (intervju, respondent 2 ; 3 ; 7 ; 8). Samtidigt lokaliseras otryggheten till vissa specifika platser, framför allt kring Maria Station, vissa flerbostadshus,

trapphus, ICA-området och stråk mot stationen. För vissa är otryggheten en direkt del av vardagen, medan andra beskriver den som något som finns "där borta", utanför den egna boendemiljön (intervju, respondent (2 ; 3; 7 ; 12).

Skillnaden mellan Maria Park och Maria Station är tydlig i flera intervjuer. Maria Park beskrivs som mer familjärt, grönt och stabilt, medan Maria Station i högre grad kopplas till anonymitet, större rörelse och vissa otrygga miljöer. I flera berättelser nämns konkreta händelser såsom polisinsatser, narkotikaförsäljning, haschlukt i trapphus, skjutningar, sprängningar och personer som rört sig obehörigt i bostadshus (intervju, respondent 1 ; 4 ; 11). Sådana händelser påverkar inte bara bilden av området, utan även hur boende använder sin närmiljö. Exempelvis beskriver vissa att de undviker vissa stråk kvällstid, väljer andra promenadvägar eller känner större oro i anslutning till hyres- och flerbostadsmiljöer (intervju, respondent 1 ; 4 ; 11).

Samtidigt är trygghetsbilden nyanserad. Alla respondenter upplever inte området som otryggt, och flera skiljer mellan den egna vardagen och de problem som de hört talas om eller sett på avstånd (intervju, respondent 2 ; 3 ; 8; 12). Detta är särskilt tydligt bland boende i villamiljöer, där den egna bostadsmiljön vanligtvis beskrivs som lugn, medan problematiken placeras vid andra delar av Mariastaden (intervju, respondent 2 ; 3 ; 8; 12). Tryggheten blir därför både geografisk och social, den påverkas av var man bor, vilka platser man använder, vilken tid på dygnet man rör sig ute samt vilka erfarenheter eller berättelser man bär med sig.

En viktig aspekt är att tryggheten även förändras över tid. Flera långvariga boende beskriver att Mariastaden tidigare upplevdes som mer "familjärt". En boende uttrycker det på följande sett :

"Tidigare kändes Mariastaden mer öppen och välkommen, men i takt med expansionen har det blivit fler människor, fler okända ansikten och mer rörelse under kvällar och nätter." (intervju, respondent 3).

Detta innebär inte nödvändigtvis att alla känner sig rädda, men flera boende beskriver att den tidigare känslan av frihet och igenkänning har försvagats (intervju, respondent 2 ; 3 ; 8; 12). Trygghet kan därmed förstås som en vardaglig erfarenhet som påverkas av områdets fysiska och sociala förändring.

När de boendes berättelser sätts i relation till teorin framträder förändringen i Mariastaden som mer än en fysisk utbyggnad. Det som förändrats är inte bara bebyggelsens omfattning, utan även hur olika delar av området förstås, värderas och ges social mening. Här blir Lamont och Molnárs (2002) begrepp symboliska gränser särskilt användbart. Deras utgångspunkt är att gränser inte bara består av faktiska sociala eller rumsliga skillnader, utan också av de värderande distinktioner genom vilka människor skiljer mellan olika grupper, miljöer och sätt att leva. I detta material blir det tydligt att boende inte bara beskriver Mariastaden som fysiskt förändrat, utan att de även laddar olika delar av stadsdelen med olika sociala värden. När Maria Park beskrivs som lugnt, grönt, familjärt och stabilt, medan Maria Station kopplas till täthet, högre omsättning, anonymitet och otrygghet, handlar det därför inte bara om skillnader i bebyggelse. Det handlar också om symboliska klassifikationer där olika miljöer tillskrivs olika grad av trygghet, respektabilitet, social stabilitet och tillhörighet (Lamont & Molnár, 2002).

Lamont och Molnár (2002) skiljer mellan symboliska gränser och sociala gränser. Symboliska gränser syftar på de värderande skillnader som människor uttrycker, medan sociala gränser uppstår när sådana skillnader också får mer konsekvenser i form av separation, ojämlikhet eller varaktig uppdelning. I boendes berättelser framträder just en sådan process. Skillnaden mellan Maria Park och Maria Station beskrivs inte bara som en skillnad mellan två fysiska miljöer, utan som en skillnad mellan två socialt olika sätt att bo. Detta hjälper även till att förklara varför förändringen upplevs så olika av olika boendegrupper. För vissa framstår utvecklingen som ett tydligt tillskott av service, kollektivtrafik och vardagsfunktioner. För andra framstår samma utveckling som ett avsteg från det som tidigare gjorde området attraktivt: Småskalighet, överblickbarhet och

igenkänning. Skillnaden handlar därmed inte bara om olika preferenser, utan om att olika boende utgår från olika symboliska ordningar när de tolkar förändringen (Lamont och Molnár, 2002).

6.5 Boendes förståelse för en blandad stadsdel

När de boende i Mariastaden pratar om social blandning är det slående att få av de avvisar blandningen som idé (intervju, respondent 1-12). Istället berättar ett flertal boende om deras förståelse för ett blandat område som bör rymma olika typer av bostäder och kunna fungera för människor i olika livssituationer. Blandning förstås då som något positivt, eftersom det kan skapa variation och göra det möjligt för människor med olika ekonomiska förutsättningar, familjesituationer och bakgrunder att bo inom samma stadsdel (intervju, respondent 1-12). Ett tydligt exempel på detta finns i intervjun med en boende som uttryckligen säger att blandning i grunden är bra.

”Det är viktigt att barn växer upp med en förståelse för att människor lever under olika villkor och har skilda ekonomiska förutsättningar. Skolan blir därför en viktig plats där den typen av möten faktiskt kan ske.” (intervju, respondent 2).

Samtidigt framkom det i intervjuerna att denna öppenhet kombineras med betydligt mer kritisk syn på hur blandningen i Mariastaden faktiskt realiserats (intervju, respondent 1-12). I intervjuerna återkommer en tydlig skillnad mellan blandning som ideal och blandning som realitet. Liknande resonemang återkommer i de andra intervjuer där en boende som länge levit i den äldre delen av Mariastaden beskriver exempelvis att problemet inte ligger i att nya bostäder tillkommit eller att området blivit mer varierat, utan i att det blivit för många hyresrätter, för få bostadsrätter och för många små lägenheter (intervju, respondent 2; 3; 6; 7;). En annan boende, med erfarenhet från både Maria station och Maria Park, beskriver blandningen som “mittemellan”.

”I praktiken har det ändå blivit ett delat samhälle, med villor för sig och lägenheter för sig, och den gemenskap som man tänkte sig genom blandningen har inte riktigt uppstått.” (intervju, respondent 2).

Här blir det återigen tydligt att kritiken inte gäller principen om variation, utan att det som byggts upplevs vara en relativt ensidig tolkning av blandning där flerbostadshus och mindre lägenheter kommit att dominera. Det är alltså inte själva principen om att olika människor ska kunna bo i samma stadsdel som avvisas, utan det sätt på vilket blandningen tycks ha genomförts utan att motsvarande sociala stödfunktioner eller vardagliga sammanhang byggts upp.

Flera intervjuer antyder dessutom att blandningen i Mariastaden inte åtföljts av tillräckligt starka mötesplatser eller platser som ger möjlighet att bära upp den vardagliga kontakten mellan olika grupper (intervju, respondent 1-12). Trots att det finns platser som boende lyfter fram som biblioteket, skolan eller vissa gemensamma funktioner som positiva exempel, framstår de nästan som som “undantag” där blandningen faktiskt kan få en social form. I övrigt beskriver flera boende snarare en vardag där olika typer av människor finns inom samma stadsdel, men där deras vardagsliv i hög grad fortsätter vara åtskilda (intervju, respondent 1-12). Det innebär att blandningen i intervjuer framstår som rumslig snarare än relationell. Olika hushållstyper finns inom samma geografiska område, men detta översätts inte självklart till tätare social kontakt eller starkare lokal sammanhållning. Detta gör Latham och Laytons (2019) begrepp social infrastruktur särskilt relevant. Deras poäng är att fysisk närhet inte i sig är tillräcklig för att skapa socialitet, utan att möten och igenkänning också kräver platser och institutioner där människor faktiskt kan vistas tillsammans återkommande. I boendes berättelser framstår just sådana miljöer som svaga, få eller otillräckliga i relation till blandningsambitionens omfattning. Blandningen tycks därmed ha fått en rumslig form, men inte i samma grad en relationell eller institutionellt förankrad form.

Samtidigt finns det också en mer uttalad kritik i materialet, där blandning inte bara ifrågasätts i sin nuvarande form utan även som princip. Två boende i villamiljö uttrycker tydligt att de inte ser någon anledning att "blanda upp".

"Jag upplever redan området som lugnt och välfungerande, och jag vill gärna att det fortsätter vara så." (intervju, respondent 8).

"I mina ögon finns det en risk att hyresrätter för med sig mer oro och sämre ordning. Om det hade byggts ett hyreshus precis bakom vår villa hade vi nog övervägt att flytta" (intervju, respondent 6).

Denna typ av tolkningar visar att blandning i vissa fall inte bara uppfattas som ett praktiskt problem, utan som ett potentiellt hot mot redan etablerade värden i området. Här blir blandning inte liktydigt med öppenhet eller variation, utan med risken att trygghet, ordning och social status försvagas. På så sätt synliggör materialet att blandning också är ett symboliskt laddat begrepp, där vissa boendeformer tillskrivs olika sociala värden. Det ligger i linje med Lamont och Molnárs (2002) resonemang om symboliska gränser, eftersom boende här inte bara skiljer mellan olika typer av bebyggelse, utan också mellan olika socialt värderade sätt att bo och leva.

En viktig nyansering i materialet är att kritiken inte enbart riktas mot Helsingborgs stad eller den kommunala planeringsambitionen. I vissa intervjuer läggs även ett stort ansvar på hyresvärdarna. Här handlar kritiken om vilka krav som ställs på hyresgäster, hur uthyrningen organiseras och hur sociala boendelösningar placeras i området. En boende menar exempelvis att hyresvärdarna har ett stort ansvar för utvecklingen, bland annat genom vilka hyresgäster som tas in och genom hur sociala kontrakt hanteras i vissa fastigheter.

Om boendes berättelser sätts i relation till teorin framträder en tydlig skillnad mellan social blandning som ideal och social blandning som levd verklighet. Musterd och Andersson (2005) visar att blandningspolitik ofta vilar på antagandet

att bostadsvariation ska kunna skapa sociala möjligheter. I Mariastaden framträder dock att flera boende snarare beskriver motsatsen, även om olika boendeformer och hushållstyper finns inom samma stadsdel, upplevs detta inte självklart skapa närmare kontakt, större tillit eller starkare lokal sammanhållning. Boendes förståelse av blandning visar därmed att fysisk variation och social integration inte kan behandlas som samma sak. Detta ligger också nära resonemang om att närhet mellan olika grupper inte automatiskt leder till social sammanhållning (Musterd & Andersson, 2005; van Kempen & Bolt, 2009; Söderhäll & Alm Fjellborg, 2024). I intervjuerna framträder blandningen vanligtvis som rumslig snarare än relationell. Människor bor nära varandra, men deras vardagsliv förblir i hög grad åtskilda. Blandning som ideal bär därmed på en föreställning om möten, förståelse och integration, medan boendes erfarenheter i högre grad pekar mot samexistens, intern uppdelning och en fortsatt social distans mellan olika delar av området.

6.6 Mediebilden av Mariastaden och den lokala gränsen i området

6.6.1 Mariastaden i lokal media

Den lokala media tidningen Helsingborgs Dagblad (HD) publicerade under hösten år 2024 en sammanhållen artikelserie om stadsdelens utbyggnad och dess konsekvenser. I serien beskrivs Mariastaden som en stadsdel som på kort tid förändrats till att bli mer socialt och ekonomiskt blandad, men i rapporteringen återkommer även beskrivningar som :

“Mariastaden kan delas upp i en mer välmående ”förort” västerut och en lite fattigare del i ”centrum”, österut (Nilsson & Nilsson, 2024a).

“En gång lummigt, attraktivt och småskaligt. Idag tätt, splittrat och mer oroligt.”
(Hedlund, 2025).

Ett återkommande tema i rapporteringen är att Mariastaden framställs som internt “barriär”, där Kullavägen/Pilshultsvägen ges betydelse som en fysisk och

symbolisk gräns mellan delområden Maria station och Maria park (se figur 5) (Nilsson & Nilsson, 2024a).

Figur 5: "Barriären" mellan Maria station och Maria park Kullavägen/Pilshultsvägen), av Filip Hrovat

I rapporteringen framställs stadsdelen som ett område präglad av tydliga skillnader mellan olika delområden. Dessa skillnader kommer till uttryck både genom en markerad fysisk gräns och genom att vissa delar beskrivs som mer välmående, medan andra framställs som mer socioekonomiskt utsatta. Helsingborgs Dagblad återger även berättelser om att stadsdelen förändrats över tid och att vissa boende upplever att ordning och trygghet har påverkats i takt med utvecklingen. Samtidigt riktas ett större fokus mot den stationsnära nyproduktionen, där täthet och en stor andel mindre lägenheter lyfts fram i den kritik som återges (Nilsson & Nilsson, 2024b). I samma sammanhang beskrivs även en hög omsättning i vissa fastigheter, där många personer uppges ha flyttat från specifika hus i stationsområdet, vilket i artiklarna kopplas till hur boendesituationen och trivseln kan variera inom stadsdelen (Nilsson & Nilsson, 2024c).

I en senare artikel lyfts även polisens närvaro fram som en del av den pågående utvecklingen i stadsdelen. Helsingborgs Dagblad beskriver hur en nystartad

brottsförebyggande områdesgrupp sedan våren 2025 patrullerar i Mariastaden, och att fler poliser i yttre tjänst i Helsingborg möjliggör en mer frekvent och synlig närvaro i stadsdelen (Hedlund, 2025;). I artikeln betonas att syftet är att arbeta relationsskapande, fånga upp lokala problem och möta ungdomar genom bland annat skolbesök, samtidigt som polisen understryker att närvaron inte ska tolkas som att något "blivit värre", utan som ett led i ett mer långsiktigt förebyggande arbete (Hedlund, 2025).

6.6.2 Boendes upplevelser av gränsen i Mariastaden

När de boende själva beskriver gränsen mellan Maria Park och Maria station framträder den som tydlig, men sällan som helt entydig. I intervjuerna (respondent 1-12). återkom det att Mariastaden "formellt" är en sammanhållen stadsdel, men att den i vardagen upplevs som uppdelad mellan olika typer av miljöer. För flera intervjupersoner går denna skillnad att känna i hur området ser ut, hur det används och hur det upplevs att röra sig där (intervju, respondent 1-12). Gränsen mellan delområdena handlar inte enbart om en fysisk övergång, utan som skillnader i områdeskaraktär och sociala atmosfär.

Vissa boende beskriver Mariastaden som tydligt delat, nästan som två olika områden, medan andra snarare ser stadsdelen som en helhet där skillnaderna blir tydliga först när man rör sig mellan olika miljöer (intervju, respondent 1-12). Detta innebär att gränsen inte alltid förstås som en fast linje, utan som något som uppstår genom vardagliga erfarenheter av platsen. I intervjuerna (intervju, respondent 1-12) framkommer exempelvis att vissa boende uppfattar gränsen som mer kopplad till boende skillnader som villor och lägenheter snarare än exakt där den HD placerar den. Detta visar att de boendes egna gränsdragningar inte alltid sammanfaller med den formella uppdelningen mellan Maria Park och Maria Station.

Boende i området lyfter fram att gränsen är snarare en övergång, där vissa stråk, vägar och platser fungerar som "tröskelpunkter", där boende upplever att man lämnar den ena typen av miljö och går in i den andra (intervju, respondent 1; 3;

7). Det handlar om var bebyggelsen förändras, men även om var tryggheten förändras, var människor tycks känna varandra mer eller mindre, och var området upplevs som mer eller mindre attraktivt att vistas i. Gränsen mellan Maria Park och Maria station framstår inte enbart som något geografiskt, utan också som ett sätt att ordna stadsdelen olika miljöer.

I flera intervjuer blir det också tydligt att uppdelning inte enbart förstås mellan Maria Park och Maria station som delområden, utan att de boende även urskiljer interna skillnader inom områdena. I intervjuer med villaägare i Maria station framträder en sådan intern uppdelning mellan villaområden och lägenhetsområden. En boende i en villa i den stationsnära nämner :

”Jag upplever att det är en tydlig skillnad mellan vår del av området och de delar där det mest finns flerbostadshus. Även om det på pappret är samma delområde känns de socialt ganska olika.” (intervju, respondent 6).

På detta sätt skapas mindre, vardagliga mikrogränser inom stadsdelen, där boendeform, bebyggelsetyp och trygghetsupplevelse påverkar hur människor tolkar platsen.

I intervjuerna framkommer dessutom att många boende i hög grad umgås med dem som upplevs som likasinnade, snarare än med stadsdelen som helhet (intervju, respondent 1-12). För boende i villaområden, både i Maria station och i Maria Park, verkar sociala relationer vanligtvis växa fram genom sådant som närhet mellan tomter, kontakt över trädgårdar, barn i samma åldrar eller vardagligt småprat i den omedelbara närmiljön (intervju, respondent 2; 7 ; 8). Den typen av grannskap präglas av igenkänning, närhet och likhet i livssituation. Det innebär att gemenskapen i stor utsträckning formas kring människor som bor på liknande sätt och lever under liknande vardagsvillkor, snarare än kring en bredare identifikation med hela Mariastaden. Det är också viktigt att notera att i flera intervjuer framställs detta inte som något problematiskt i sig. Tvärtom tycks det finnas en ganska begränsad förväntan på att umgås brett över boendeformer eller

delområdesgränser (intervju, respondent 1-12). Flera boende ger uttryck för att de inte känner något större behov eller intresse av att skapa relationer med människor utanför den egna närmaste kretsen.

”För mig räcker det att ha kontakt med de grannar man möter i vardagen och som befinner sig i en liknande livssituation.” (intervju, respondent 8).

I detta avseende blir gränserna i Mariastaden inte bara ett resultat av fysisk struktur eller symbolisk värdering, utan även av en vardaglig social selektion där människor orienterar sig mot det som känns bekant och likt dem själva.

I intervjuerna antyds att människor som bor i lägenheter i större utsträckning stannar inom sitt eget område och rör sig mellan vissa särskilda målpunkter, snarare än att utveckla samma typ av informella och platsbundna grannskapsrelationer som förknippas med villamiljöerna (intervju, respondent 1; 4; 5). En av de boende i lägenheter uttrycker även en viss svårighet att bryta gränser och skapa relationer i lägenhetsområden när så många människor flyttar in och ut.

“Jag upplever att det är svårt att få kontakt med boende i lägenheten, då man sällan träffar på de som bor här, och att det saknas platser att spontant lära sig sina grannar. ...” (intervju, respondent 1).

I en annan intervju uttrycker en person som bor i lägenhet på följande sätt.

“Om jag skulle getts möjlighet för mig att aktivt blanda mig med andra människor än bara de i mitt lägenhetskomples hade det varit roligt... Men det är inte så att jag går själv aktivt till villorna intill och börjar prata med de, det känns konstigt och oppasande för de, eftersom det är uppdelat” (intervju, respondent 11).

Dessa utsagor visar hur gränsen inte bara handlar om var människor bor, utan också om vilka sociala initiativ som upplevs som möjliga eller rimliga. Även när

olika boendeformer ligger nära varandra kan det upplevas som socialt svårt att ta kontakt över gränsen mellan villa- och lägenhetsmiljöer. Gränsen blir därmed inte enbart fysisk, utan även socialt inlärdd och vardagligt reproducerad.

Detta skiljer sig från HD:s mer tydliga uppdelning mellan Maria Park och Maria Station. I intervjuerna bekräftas delvis bilden av en uppdelad stadsdel, men de boendes egna berättelser visar samtidigt att gränserna är mer komplexa än en enkel tvådelning. De går inte bara mellan västra och östra Mariastaden, eller mellan gammalt och nytt, utan också mellan olika bostadsformer, olika vardagsmiljöer och olika sätt att använda området. Där medierapporteringen tenderar att beskriva en större barriär mellan delområdena, visar intervjuerna att boende även skapar mer finmaskiga gränser utifrån vardagserfarenheter, rörelsemönster och social tillhörighet.

Sammantaget visar detta att de lokala gränserna i Mariastaden inte bara går mellan Maria Park och Maria station, utan också genom och inom de olika delarna av stadsdelen. Gränsen handlar därför inte enbart om en större delning mellan gammalt och nytt, utan också om hur olika boendeformer skapar skilda villkor för vardaglig kontakt, tillhörighet och social orientering. Mariastaden framstår därmed inte bara som en stadsdel med två delar, utan som ett område där flera mindre sociala zoner samexisterar och där människor i hög grad orienterar sig mot den del av området där de känner igen sig själva och sina närmaste vardagsrelationer.

6.6.3 Från media till symboliska gränser om territoriell stigmatisering

När mediebilden och de boendes berättelser ställs mot varandra framträder en skillnad mellan hur offentligheten framställer området jämfört med boendes erfarenhet. Det är tydligt att de två nivåerna inte är helt åtskilda från varandra. De teman som återkommer i Helsingborgs Dagblads rapportering bygger på barriär, intern uppdelning, täthet, otrygghet och skillnader mellan den äldre och den nyare delen, vilket förvisso återkommer också i intervjuerna med de boende. I den meningen är mediebilden inte frikopplad från det som faktiskt uttrycks i

materialet. Samtidigt visar intervjuerna att de boendes egna erfarenheter är mer finfördelade, mer platsbundna och mer nyanserade än den bild som ges i den lokala pressen (intervju, respondent 1-12). Helsingborgs dagblad beskriver Mariastaden i hög grad beskriver som tydligt tudelat mellan väst och öst, mellan välmående och mer problemtyngt, visar de boendes berättelser att gränserna i vardagen upplevs som mer glidande, mer lokala och mer beroende av särskilda stråk, bostadstyper och vardagssituationer.

Det innebär att medierapporteringen både fångar och förenklar verkligheten. Den fångar verkligheten i den meningen att boende faktiskt beskriver tydliga skillnader i trygghet, bebyggelsestruktur, social stabilitet och vardaglig erfarenhet mellan olika delar av Mariastaden. Men den förenklar verkligheten genom att göra dessa skillnader mer entydiga och mer sammanhållna än de ibland framstår i det levda vardagslivet. Intervjuerna visar övergångar, mellanlägen och interna mikrogränser, tenderar mediebilden att presentera Mariastaden som organiserat kring en tydlig barriär mellan två mer homogena sidor. Denna skillnad är central, eftersom den visar att den offentliga bilden av området inte bara beskriver redan existerande gränser, utan också bidrar till att stabilisera en viss tolkning av hur området ska förstås.

Lamont och Molnárs (2002) menar återigen att gränser handlar om de värderande distinktioner genom vilka människor skiljer mellan olika grupper, miljöer och sätt att leva. I materialet blir det tydligt att Maria Park och Maria station inte bara beskrivs som två olika typer av bebyggelse, utan som två olika socialt värderade miljöer. Det innebär att skillnaden mellan delområdena inte bara är fysisk, utan också symbolisk. Olika delar av området får olika social betydelse, och dessa betydelser påverkar hur människor orienterar sig i stadsdelen, vilka platser de identifierar sig med och vilka miljöer som upplevs som mer eller mindre "egna".

Det är också betydelsefullt att dessa symboliska gränser inte enbart går mellan Maria Park och Maria station som två större delområden. När boende i villor i Maria station beskriver sin del av området som socialt skild från de delar som

domineras av flerbostadshus, visar det att gränsdragningen inte bara följer en enkel tudelning mellan gammalt och nytt. Mariastaden framträder i stället som ett område där flera olika nivåer av symboliska gränser samexisterar: mellan villa och lägenhet, mellan lugna och mer problemtyngda stråk, mellan platser där människor känner igen varandra och platser där anonymiteten upplevs som större.

Samtidigt räcker begreppet symboliska gränser inte ensamt för att förstå hur vissa delar av Mariastaden får en mer negativ offentlig laddning än andra. Här blir Wacquants (2007) begrepp territoriell stigmatisering relevant. Wacquant beskriver hur vissa områden successivt laddas med negativ symbolisk betydelse genom återkommande offentliga beskrivningar av oordning, fara, problem eller social avvikelser. I fallet Mariastaden blir detta särskilt tydligt i hur den stationsnära delen i högre grad kopplas till täthet, små lägenheter, hög omsättning, polisnärvaro och otrygghet, medan den äldre delen oftare framstår som lugn, etablerad och välfungerande. Det innebär inte att medierapporteringen upplevs helt sann, utan att vissa drag i området blir särskilt representativa för helheten och därmed får en stor tyngd i offentligheten. Territoriell stigmatisering blir därmed ett sätt att förstå hur den stationsnära delen successivt riskerar att bära en större del av områdets negativa symboliska laddning. När boende, lokalpress och institutionella aktörer återkommande pekar ut samma platser som vissa flerbostadshus, stationen eller vissa stråk, får dessa delar även en särskild betydelse i den lokala föreställningsvärlden. Det blir inte bara platser där vissa problem förekommer, utan även platser som symboliskt får representera problematiken i stort.

7. Diskussion

I följande kapitel diskuteras studiens resultat i relation till uppsatsen syfte, ramverket samt tidigare forskning. Fokus ligger på vad resultatet säger om social blandning, om planeringsideal i praktiken och hur Mariastaden kan förstås i relation till tidigare studier. Diskussionen innehåller även vilket bidrag studien ger till forskningen om social blandning i svensk stadsutveckling.

7.1 Diskussion av resultat

Studiens resultat visar att social blandning i Mariastaden framträder som ett tydligt planeringsideal, men att detta ideal i genomförandet har resulterat i en mer motsägelsefull form. I Helsingborgs stads planeringsunderlag formulerades utvecklingen av Maria station som en satsning på en mer blandad, sammanhållen och funktionsintegrerad stadsdel, där bostäder, service, rörelsestråk och vardagsliv skulle vävas samman (Helsingborg stad, 2008 ; Helsingborg stad, 2012). Samtidigt visar resultaten att denna ambition i praktiken framför allt kom att realiseras genom bostadsstruktur, täthet och variation i bebyggelse typer, snarare än genom social blandning i en starkare relationell mening. I detta avseende ligger studien nära det som Musterd och Andersson (2005) samt van Kempen och Bolt (2009) lyfter fram, nämligen att det finns en tydlig skillnad mellan social blandning som normativt ideal och de faktiska sociala relationer som utvecklas i vardagen. Även Söderhäll & Alm Fjellborg (2024) och Amcoff (2022) pekar på att variation i bostadsstruktur och upplåtelseformer inte kan likställas med social blandning i starkare mening. Mariastaden framstår därmed inte som ett fall som enkelt motsäger tidigare forskning, utan snarare som ett konkret exempel på hur denna spänning tar form i ett svenskt stadsutvecklingssammanhang.

Ett centralt resultat är att blandningen i Mariastaden i hög grad tycks ha blivit rumslig snarare än relationell. Flera boende beskriver blandningen som något positivt och som en rimlig ambition för utveckling i stadsdelen. Samtidigt framträder en tydlig skillnad mellan blandning som idé och blandning som vardaglig erfarenhet. Studien bidrar dessutom med ett perspektiv på denna spänning. Tidigare forskning har visat att social blandning inte nödvändigtvis skapar sociala relationer över klass eller boendegränser, men att i Mariastaden blir

det särskilt tydligt hur detta glapp organiseras inom samma stadsdel. I materialet framträder inte bara en skillnad mellan Maria Park och Maria station, utan även mellan villa- och lägenhetsmiljöer och mellan olika typer av vardagliga miljöer inom området. Här ligger resultaten nära det som Söderhäll och Alm Fjellborg (2024) beskriver, nämligen att nyproduktion och ökad boende mix i vissa fall kan skapa nya interna kontraster snarare än upplösa gamla mönster. Ett viktigt bidrag från denna studie är därför att den visar hur social blandning i praktiken inte bara kan utebli som socialt utfall, utan också bidra till nya interna gränser i ett område som i planeringen formulerats som sammanhålllet.

I relation till de strategier för social blandning som diskuteras i kapitel 3 framstår Mariastadens utveckling främst som ett exempel på det som Busch-Geertsema (2007) och Korsu (2016) beskriver som planerad variation från början. Utvecklingen av Maria station har inte i första hand formulerats som en korrigering av ett redan problematiserat område, utan som en planerad variation inom ett nytt eller vidareutvecklat område. Blandningen skulle byggas in genom olika bostadstyper, upplåtelseformer, funktioner och service från början. Resultaten visar dock att även en sådan strategi kan leda till spänningar mellan planerad variation och upplevd sammanhållning. I detta avseende tillför studien ett konkret empiriskt exempel till forskningen om hur diversity-strategier kan skapa rumslig variation utan att automatiskt skapa en upplevelse av social integration. Det ligger även nära Korsus (2016) argument om att förändringar i bostadsbeståndet vanligtvis blir tydligare än förändringar i sociala relationer.

Studien visar även att trygghetsfaktorer har blivit ett centralt perspektiv i områdets förändring. I relation till den tidigare forskning visar att social blandning i praktiken inte enbart värderas utifrån segregation, bostadsstruktur eller resursfördelning, utan också genom vardagliga upplevelser av ordning, igenkänning och social stabilitet (Lindemann och Roelofs, 2020; Bergsten & Holmqvist, 2013). Vissa platser i området, framför allt Maria Park och villaområden, beskrivs vanligtvis som lugnare medan delar av Maria station oftare kopplas till otrygga miljöer. Här utvecklar studien tidigare forskning snarare än

motsäger den. Bergsten och Holmqvist (2013), Lindemann och Roelofs (2020) och Boverket (2013) visar att social blandning i policy vanligtvis kopplas till trygghet, attraktivitet och vardagsliv. Det som denna studie tillför är att trygghet framträder som ett centralt vardagligt språk genom vilket blandningen faktiskt tolkas, värderas och i vissa fall ifrågasätts. Här blir även kopplingen till Lamont och Molnár (2002) särskilt viktig. Resultaten visar att skillnader mellan olika delar av Mariastaden inte bara handlar om fysisk utformning eller boendeform, utan också om hur olika miljöer tillskrivs olika social betydelse. Studien bekräftar därmed Lamont och Molnárs poäng om att symboliska gränser inte bara beskriver skillnader, utan också producerar social mening kring dem.

I relation till Wacquants (2007) begrepp om territoriell stigmatisering visar studien också att den stationsnära delen riskerar att få bära en oproportionerligt stor del av områdets negativa symboliska laddning. Den lokala mediebilden i Helsingborgs Dagblad betonar bland annat trygghetsproblem och skillnader mellan delområdena. Intervjuerna bekräftar delvis denna bild, men visar samtidigt att boendes egna erfarenheter är mer nyanserade och mer finfördelade än den tudelning som återkommer i mediebeskrivningarna. Detta innebär att studien inte enkelt visar att mediebilden är felaktig, men däremot att den tenderar att förenkla en mer komplex vardaglig verklighet. Ett viktigt bidrag till forskningen ligger därför i att uppsatsen visar hur territoriell stigmatisering kan ta form inte bara mellan olika stadsdelar, utan även inom en och samma stadsdel, där vissa stråk, hus och delområden successivt får representera problematiken i stort.

Sett till tidigare forskning säger resultaten alltså inte i första hand emot det forskningsläget. Snarare bekräftar de flera slutsatser, att blandning i bostadsstruktur inte automatiskt leder till blandning i sociala relationer, att vardagsliv fortsatt kan präglas av gränser trots fysisk närhet och att blandningspolitikens utfall är starkt beroende av lokal kontext. Det nya i denna studie ligger därför mindre i att den motbevisar tidigare forskning, och mer i att den konkretiserar hur dessa spänningar faktiskt tar form i ett svenskt fall där en stationsnära och planerat blandad utveckling möter ett äldre småskaligt delområde

inom samma stadsdel. Mariastaden blir därmed ett exempel på hur social blandning i praktik kan skapa både funktionell integration och ny intern differentiering samtidigt.

Ett ytterligare bidrag är att studien visar betydelsen av social infrastruktur i relation till blandningens vardagliga villkor. Flera boende beskriver att Mariastaden blivit mer funktionellt komplett genom service, kollektivtrafik och vardagsnära målpunkter. Samtidigt tyder detta inte nödvändigtvis på att starkare relationer mellan olika grupper har skapats. Biblioteket, skolan och vissa gemensamma funktioner lyfts fram som undantag där blandningen faktiskt får en social form, men i övrigt beskrivs vardagslivet vanligtvis som fortsatt uppdelat. Här ligger resultaten nära Latham och Laytons (2019) resonemang om att fysisk närhet i sig inte räcker, utan att social kontakt också är beroende av de miljöer och institutioner som möjliggör återkommande möten och lågintensiv igenkänning. Studien utvecklar därmed tidigare forskning genom att visa att frågan om social blandning i Mariastaden inte bara handlar om vilka bostäder som byggts, utan även om huruvida det vuxit fram tillräckligt starka vardagliga sammanhang som kan bära upp kontakt mellan olika grupper.

7.2 Metoddiskussion

Urvalet av intervjupersonerna har haft stor betydelse för vilken typ av kunskap och resultat studien har kunnat producera. Ambitionen var att få variation i materialet snarare än representativitet och därför valdes boende från både Maria Park och Maria station samt från olika boendeformer. I metodkapitlet framgår också att snöbollsurval användes i delar av materialet, särskilt i relation till boende i Maria Park och att Facebookgrupper användes för att nå fler respondenter i olika delar av området. Samtidigt innebär denna typ av urval att vissa röster sannolikt varit lättare att nå än andra (Bryman (2018, s. 504). Boende som är mer engagerade, mer tillgängliga eller mer benägna att delta i samtal om området kan därför ha blivit överrepresenterade, medan andra perspektiv kan ha blivit svårare att fånga. Studien bör därför inte förstås som representativ för alla boende i Mariastaden, utan som ett kvalitativt urval av erfarenheter som varit

särskilt relevanta för studiens frågor. Urvalet av tjänstepersoner har även påverkat studiens resultat. Två stycken tjänstepersoner kan inte sägas representera hela Helsingborgs stad eller alla möjliga perspektiv inom kommunen. Det innebär att den kommunala förståelsen i uppsatsen främst återges genom de roller och erfarenheter som just dessa personer haft, snarare än som en heltäckande bild av den kommunala organisationen.

I studiens tidiga skede genomfördes intervjuerna med boende före intervjuerna med tjänstepersoner från Helsingborgs stad. Detta hängde delvis samman med att det var svårare att få kontakt med kommunen i ett tidigt skede, medan kontakten med boende kunde etableras tidigare. I efterhand kan denna arbetsmetod påverkat studiens utveckling. Om Helsingborgs stads perspektiv hade kommit in tidigare hade det sannolikt varit lättare att redan från början formulera vissa frågor mer precist i boendeintervjuerna. Samtidigt innebar den faktiska arbetsprocessen också vissa fördelar. Eftersom boendeintervjuerna genomfördes innan kommunens perspektiv hade tydliggjorts fullt ut, skapades ett större utrymme för att fånga de boendes berättelser på ett mer öppet sätt. Det gjorde att teman som trygghet, otrygghet, intern uppdelning, vardaglig orientering samt upplevelsen av att området förändrats kunde framträda utifrån boendes egna erfarenheter snarare än som svar på en redan etablerad institutionell förståelse av området. Arbetsprocessen kan därför förstås som både en begränsning och en styrka.

Det lokalmediala materialet var ytterligare en metodisk avgränsning. I studien används ett mindre urval artiklar från Helsingborgs Dagblad som behandlar Mariastaden i relation till utbyggnad, trygghet, sociala skillnader och lokala gränser. Detta är metodiskt rimligt eftersom HD haft en tydlig och återkommande rapportering om området, men det betyder också att "media" i praktiken avser en enskild lokal aktör. Materialet fungerar därför väl som ett analytiskt komplement för att förstå hur Mariastaden formuleras i lokal offentlighet, snarare än som grund för en bredare medieanalys. Det är även viktigt att notera att det lokalmediala materialet inte läses som neutrala beskrivningar av området, utan som en del av hur Mariastaden symboliskt produceras i offentligheten.

En annan metodisk fråga gäller analysen av teman som trygghet, förändring och lokala gränser. Dessa teman bygger i hög grad på subjektiva erfarenheter, tolkningar och berättelser. Det innebär att studien inte kan avgöra i vilken utsträckning boendes upplevelser direkt motsvarar faktiska nivåer av brott eller ordningsstörningar. Samtidigt är detta inte heller uppsatsens främsta syfte. Kunskapsintresset ligger i att förstå hur förändringen i Mariastaden upplevs och ges mening av olika aktörer. Metodiskt innebär det dock att analysen måste förhålla sig varsamt till skillnaden mellan direkt erfarenhet, rykten, lokalmedial rapportering och kommunala problemformuleringar.

7.3 Framtida forskning

Framtida forskning skulle kunna fördjupa förståelsen av social blandning i Mariastaden genom att undersöka fler gruppers erfarenheter samt positioner inom området. En möjlig väg är att genomföra fler och djupare intervjuer med boende i både Maria Park och Maria station, för att tydligare fånga hur förändringen upplevs beroende på boendeform, livssituation samt relation till området. Det vore även relevant att studera andra aktörer, exempelvis fastighetsägare eller lokala verksamheter för att få en bredare bild av hur utvecklingen förstås och hanteras i praktiken. En annan möjlig riktning är att genomföra en jämförande studie med ett liknande område i en annan stad, för att undersöka hur social blandning formas under olika lokala och planeringsmässiga förutsättningar. På detta sätt skulle framtida forskning kunna bidra till en djupare förståelse av hur planeringsideal om social blandning omsätts, upplevs och får olika konsekvenser i olika urbana sammanhang.

8. Slutsats

I detta kapitel sammanfattas uppsatsens huvudsakliga slutsatser med utgångspunkt i studiens frågeställningar.

Helsingborgs stads ambitioner om social blandning i Mariastaden framträder tydligt i planeringen, särskilt i utvecklingen av Maria station. Blandningen formulerades som en ambition om en mer sammanhållen och funktionsblandad stadsdel där olika bostadstyper, service, kollektivtrafik och vardagsfunktioner ska samspela. Samtidigt visar studien att denna ambition främst omsätts genom variation i bostadsstruktur. Den sociala blandningen fick därmed i första hand en fysisk form, snarare än en social och relationell innebörd. En central slutsats är att Helsingborgs stad planerade för blandning, men att blandningen i praktiken främst kom att handla om hur området byggdes, snarare än om hur människor faktiskt relaterade till varandra i vardagen.

De utfall och lärdomar som förs vidare till kommande etapper i området framträder som en tydlig omvärdering för Helsingborgs stad. Intentionerna beskrivs fortfarande som goda, men genomförandet uppfattas samtidigt som obalanserat. Särskilt återkommer kritik mot hög täthet, många små lägenheter, stor koncentration av flerbostadshus och en alltför abrupt övergång mellan den äldre och den nyare delen av Mariastaden. Slutsatsen blir därför att Helsingborgs stad inte har övergett idealet om blandning, men att förståelsen av hur blandning bör genomföras har förändrats. I den fortsatta planeringen tycks större vikt nu läggas vid balans, övergångar, skala och områdets sociala funktion i vardagen. Blandningen framstår därmed inte längre bara som en fråga om variation i bostadsutbud, utan även som en fråga om hur variation organiseras och upplevs i ett socialt sammanhang.

Boendes upplevelser av Mariastadens förändring visar samtidigt att utvecklingen förstås på olika sätt beroende på boendeposition, boendeform och tidigare erfarenhet av området. Många av deltagarna beskriver att Mariastaden fått fler funktioner, bättre tillgänglighet och ett större vardagsutbud genom service,

kollektivtrafik och närhet till stationen. Samtidigt återkommer kritik mot att området blivit tätare, mer anonymt, mindre överblickbart och i vissa delar mindre socialt förankrat. För långvariga boende i Maria Park framstår förändringen som en förlust av småskalighet, igenkänning och lugn, medan nyare boende i Maria station i större utsträckning bedömer området utifrån hur det fungerar i vardagen här och nu. Slutsatsen blir därför att Mariastadens utveckling upplevs som ambivalent: den har både tillfört nya kvaliteter och försvagat sådant som tidigare gav området en känsla av sammanhang och stabilitet.

När boendes erfarenheter relateras till frågor om social blandning, lokala gränser och Mariastadens framställning i lokal media blir det tydligt att blandning i praktiken blivit allt mer rumslig än relationell. Få boende avvisar blandning som idé, men många är kritiska till hur den konkret realiserats i verkligheten. Samtidigt framträder Mariastaden som en internt uppdelad stadsdel, där gränsen inte bara går mellan Maria Park och Maria station, utan även inom delområdena själva, exempelvis mellan villa- och lägenhetsmiljöer och mellan olika stråk och vardagsmiljöer. Den lokalmediala bilden fångar delar av dessa skillnader, men tenderar att beskriva området mer entydigt tudelat än vad boendes egna erfarenheter visar. Den övergripande slutsatsen blir därför att social blandning i Mariastaden inte kan förstås enbart genom vilka bostäder som byggts, utan måste analyseras i relation till hur variation organiseras, upplevs och ges mening i vardagslivet. Fallet visar att planering för blandning inte i sig är tillräcklig för att skapa upplevd sammanhållning eller svagare lokala gränser, utan att detta även kräver uppmärksamhet på trygghet, social infrastruktur samt de vardagliga sammanhang där människor faktiskt kan mötas.

Referenslista

Alvehus, J., Eldén, S., Wästerfors, D., & Öhlin, S. (2025). *Metodboken: Att tänka, undersöka, analysera och skriva på samhällsvetenskapliga grunder*.

Studentlitteratur.

Amcoff, J. (2022). Searching for new ways to achieve mixed neighbourhoods. *Cities*, 121, 103496. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2021.103496>

Andersson, E. K., Wimark, T., & Malmberg, B. (2022). Tenure type mixing and segregation. *Housing Studies*, 37(1), 26–49.
<https://doi.org/10.1080/02673037.2020.1803803>

Andersson, R. (2004). Selective migration in Swedish distressed neighbourhoods: *Can area-based urban policies counteract segregation processes?* *Housing Studies*, 19(4), 517–539. <https://doi.org/10.1080/0267303042000221945>

Arthurson, K. (2008) ‘Australian public housing and the diverse histories of social mix’, *Journal of Urban History*, 34(3), s. 484–501.
https://www.researchgate.net/publication/249678563_Australian_Public_Housing_and_the_Diverse_Histories_of_Social_Mix

Barwick, C. (2017). Social mix revisited: Within- and across-neighborhood ties between ethnic minorities of differing socioeconomic backgrounds. *Urban Geography*, 38(7), 916–934. <https://doi.org/10.1080/02723638.2017.1405690>

Bergsten, Z., & Holmqvist, E. (2013). Possibilities of building a mixed city: Evidence from Swedish cities. *International Journal of Housing Policy*, 13(3), 288–311.
https://www.researchgate.net/publication/263311255_Possibilities_of_building_a_mixed_city_-_evidence_from_Swedish_cities

Biddulph, R. & Sandberg, M. (2024). The Outdoor Area Implications of Mixed Housing Tenure Initiatives—A Swedish Case in Tynnered, *Land*.

https://www.researchgate.net/publication/385931038_The_Outdoor_Area_Implications_of_Mixed_Housing_Tenure_Initiatives-A_Swedish_Case_in_Tynnered_Gothenburg

Boverket. (2013). *Social Mix i några länder*.

<https://www.yumpu.com/sv/document/view/17683359/social-mix-i-nagra-lander-boverket>

Busch-Geertsema, V. (2007). Measures to achieve social mix and their impact on access to housing for people who are homeless', *European Journal of Homelessness*, 1, 75–89.

https://www.feantsa.org/files/Observatory/Journals/Volume-1/ejh_vol1_thinkpiece2.pdf

Fell, T., & Widell, L. M. (2024). Social mix with a twist: Exploring new ways to alleviate pressure on stigmatized lower-class neighbourhoods. *Cities*, 147, Article 104781. [10.1016/j.cities.2023.104781](https://doi.org/10.1016/j.cities.2023.104781)

Flyvbjerg, B. (2006). Five misunderstandings about case-study research, *Qualitative Inquiry*, 12(2), s. 219–245.

https://vbn.aau.dk/ws/files/3790172/BF_Qualitative_Inquiry_2006_vol_12_no_2_April_pp_219-245.pdf

Hedlund, C. (2025, 9 oktober). *Därför syns fler poliser på gatorna i Mariastaden*. *Helsingborgs Dagblad*.

<https://www.hd.se/helsingborg/darfor-syns-fler-poliser-pa-gatorna-i-mariastaden/>

Helsingborgs stad. (u.åb). *Flygfoto/Ortofoto*. Hämtad 18 februari 2026 från

<https://helsingborg.se/bo-bygga-och-miljo/kartor-lantmaterioch-matning/kartor/flygfotoortofoto/>

Helsingborgs stad. (u.å). *Områdesindelningar och statistikområden*. Hämtad 19 februari 2026 från
<https://kartportal.helsingborg.se/portal/apps/instant/sidebar/index.html?appid=833b07427dea4ace88a04acb7f0dbde0>

Helsingborgs stad. (2008). *Planprogram för del av fastigheten Berga 1:8 m.fl., Maria stationsområde, Helsingborgs stad*.

Helsingborgs stad. (2011). *DETALJPLAN FÖR FASTIGHETEN BERGA 1:8 M FL, Maria stationsområde MARIASTADEN, HELSINGBORGSTAD*.
<https://hbg.legacy.icatserver.io/?type=advanced&term=nyckelord|key|detaljplan|OCH%C2%A7rubrik|e|1283K-16884>

Helsingborgs stad. (2012). *DETALJPLAN FÖR DEL AV FASTIGHETERNA BERGA 1:10 M FL MARIA STATIONSOMRÅDE*.
<https://hbg.legacy.icatserver.io/?type=advanced&term=nyckelord|key|detaljplan|OCH%C2%A7rubrik|e|1283K-17093>

Helsingborgs stad. (2016b). *Detaljplan för del av fastigheten Berga 1:1 m.fl., Skola, Maria stationsområde, Helsingborg stad*.
<https://hbg.legacy.icatserver.io/?type=advanced&term=nyckelord|key|detaljplan|OCH%C2%A7rubrik|e|1283K-17520>

Helsingborgs stad. (2016a). *OMRÅDESANALYS: Norr – Mariastaden*.
https://media.helsingborg.se/uploads/networks/4/sites/151/2017/01/hpg_omradesanalys_norr_low_sbf.pdf

Helsingborgs stad. (2017). *Områdesbeskrivning, Norra staden*.
<https://media.helsingborg.se/uploads/networks/1/2020/01/omradesbeskrivning-2017-norrastaden.pdf>

Helsingborgs stad. (2024). *Detaljplan för del av fastigheten Berga 1:9 m.fl. Maria station etapp III: Planbeskrivning.*

<https://hbg.legacy.icatserver.io/?type=text&term=detaljplan%2069/2024>

Helsingborgs stad. (2025b). *Polisens trygghetsmätning 2025 Summering av Helsingborgs resultat.*

<https://media.helsingborg.se/uploads/networks/1/2025/11/polisens-trygghetsundersokning-2025.pdf>

Helsingborgs stad. (2025a). *Statistik.* Hämtad 18 februari 2026 från

<https://helsingborg.se/kommun-och-politik/statistik/>

Helsingborgs stadslexikon. (2026). *Sankta Maria sjukhus.* Hämtad 19 februari 2026 från <https://stadslexikon.helsingborg.se/sankta-maria-sjukhus/>

Holmqvist, E. & Bergsten, Z. (2009). Swedish social mix policy: a general policy without an explicit ethnic focus', *Journal of Housing and the Built Environment*, 24, s. 477–490.

<https://link.springer.com/article/10.1007/s10901-009-9162-0>

Juvenius, J. (2024). Well-behaved owners and troublesome tenants? How dense social mixing shapes housing communities and dispels prejudices. *Housing, Theory and Society*, 41(1), 110–126.

<https://doi.org/10.1080/14036096.2023.2264311>

Kearns, A., Jokio, J., & Mason, P. (2023). Perceptions of social mix and ethnic diversity in changing neighbourhoods: Evidence from Glasgow and regeneration implications. *Housing Studies*, 39(10), 2066–2094.

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02673037.2022.2156985>

Klang AI. (2024). *GDPR och AI: Vad du behöver veta om datasäkerhet.* Hämtad 13 februari 2026 från <https://klang.ai/sv/blog/gdpr-ai-datas%C3%A4kerhet/>

- Korsu, E. (2016). Building social mix by building social housing?, *Housing Studies*, 31(8), 939–958.
https://www.researchgate.net/publication/284791074_Building_social_mix_by_building_social_housing_An_evaluation_in_the_Paris_Lyon_and_Marseille_Metro_politan_Areas
- Lamont, M. & Molnár, V. (2002) ‘The study of boundaries in the social sciences’, *Annual Review of Sociology*, 28, pp. 167–195.
https://web.mit.edu/curhan/www/docs/Articles/15341_Readings/Culture_and_Ide ntity/Lamont-2002.pdf
- Latham, A., & Layton, J. (2019). Social infrastructure and the public life of cities: Studying urban sociality and public spaces. *Geography Compass*, 13(7), e12444. <https://compass.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/gec3.12444>
- Lees, L. (2008) Gentrification and social mixing: towards an inclusive urban renaissance?, *Urban Studies*, 45(12), s. 2449–2470.
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0042098008097099>
- Lindemann, L. & Roelofs, K. (2020). Blandningspolitik och strategier för social blandning, en litteraturöversikt.
<https://mau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1443772/FULLTEXT01.pdf>
- Musterd, S., & Andersson, R. (2005). Housing mix, social mix, and social opportunities. *Urban Affairs Review*, 40(6), 761–790.
<https://doi.org/10.1177/1078087405276006>
- Nilsson, T., & Nilsson, T. (2024a, 7 oktober). Här går barriären – gatan delar Helsingborgs största stadsdel. *Helsingborgs Dagblad*.
<https://www.hd.se/helsingborg/har-gar-barriaren-gatan-delar-helsingborgs-storsta-stadsdel/>

Nilsson, T., & Nilsson, T. (2024c, 9 oktober). *Här är husen i Mariastaden som hundratal har lämnat*.

<https://www.hd.se/helsingborg/har-ar-husen-i-mariastaden-som-hundratal-har-lamnat/>

Nilsson, T., & Nilsson, T. (2024b, 9 oktober). *Orsing: "För mycket små lägenheter på en för tät yta"*.

<https://www.hd.se/helsingborg/orsing-for-mycket-sma-lagenheter-pa-en-for-tat-yta/>

Psykiatriska museet. (2021). *Berättelse från S:ta Marias sjukhus i Helsingborg*. Hämtad 19 februari 2026 från

<https://psymuseet.se/2021/04/berattelse-fran-sta-marias-sjukhus-i-helsingborg/>

Psykiatriska museet. (2013). *S:ta Maria Sjukhus i Helsingborg*. Hämtad 19

februari 2026 från <https://psymuseet.se/2013/12/sta-maria-sjukhus-i-helsingborg/>

SLU. (2026). *AI-stöd till studenter*. Hämtad 13 april 2026 från

<https://internt.slu.se/stod-service/utbildning/Pedagogik/ai-i-hogre-utbildning/AI-stod-till-studenter/>

Statistikmyndigheten SCB. (u.å). *Statistikdatabasen*. Hämtad 19 februari 2026 från <https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/>

Söderhäll, M., & Alm Fjellborg, A. (2024). Housing production, tenure mix and social mix. *Housing Studies*, 39(1), 272–296.

<https://doi.org/10.1080/02673037.2022.2045004>

Turner, B. & Whitehead, C. (2002). Reducing Housing Subsidy: Swedish Housing Policy in an International Context.

<https://journals.sagepub.com/doi/10.1080/00420980120102920>

Urban, Susanne. (2018). Integration och grannskap: hur kan staden hålla samman?. (Upplaga 1). Lund : Studentlitteratur.

van Kempen, R., & Bolt, G. (2009). Social cohesion, social mix, and urban policies in the Netherlands. *Journal of Housing and the Built Environment*, 24(4), 457–475.

<https://doi.org/10.1007/s10901-009-9161-1>

von Sydow, R. (2013). *Social blandning och blandade upplåtelseformer: en kvantitativ studie med tonvikt på nyproducerade bostadsområden*. Masteruppsats, Stockholms universitet.

Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications: Design and methods* (6th ed.). Sage.

Wacquant, L. (2007). *Territorial stigmatization in the age of advanced marginality*. *Thesis Eleven*, 91(1), 66-77.

<https://doi.org/10.1177/0725513607082003>

Bilagor

Bilaga 1 : Intervju, boende i Mariastaden

Bakgrund och boende

- Kan du berätta om dig och ditt boende här?
  - Yrke/bransch och ålder?
  - Hur länge har du bott i området?
  - Vilken typ av boende (hyresrätt/bostadsrätt/äganderätt)
  - Varför valde du att bo i området?
- Hur skulle du beskriva området för någon som aldrig varit här?
  - Vad tycker du om delen?
- Har du bott i någon annan del av Mariastaden tidigare ?
  - Hur ofta rör du dig mellan Maria Park och Maria station? Varför/varför inte

Området förändring

- Har du upplevt att området har förändrats sedan du flyttade hit?
  - Vad är de största förändringarna? När började du märka dem?
- Hur har nybyggnation/utbyggnad påverkat vardagen här, enligt dig?
  - : Trafik/rörelse? Service? Grönområden? Stämning?
- Vad tycker du har blivit bättre och vad tycker du har blivit sämre?
  - Kan du ge konkreta exempel
- När Helsingborgs stad började bygga Maria stationsområde hade de fokus på att skapa en mer blandad stadsdel (*bland annat med kombinationen av olika bostadstyper (hyresrätter, bostadsrätter, radhus)*).
  - Ser du att detta är positivt, negativt eller något mittemellan och varför?
  - Upplever du att utvecklingen i Mariastaden hittills har gått i en bra riktning utifrån det målet?

Relationen mellan Maria Park och Maria station

- Upplever du att Mariastaden är “en stadsdel” eller mer uppdelad i olika delar?
  - Varför? Vad skapar sammanhang respektive uppdelning?
- Hur skulle du beskriva skillnader mellan Maria Park och Maria station?
  - Bostäder, människor, trygghet, rykte, service, stämning.
- Vilka platser i området använder du mest i vardagen?
  - Finns det platser där människor från olika delar av Mariastaden möts?

- Känner du gemenskap i området?
  - Umgås människor "blandat" här tycker du, eller mest med liknande personer?
  - I vilka sammanhang märks det? Skola, gård, offentliga platser?
- Finns det gränser eller barriärer som delar upp stadsdelarna?
  - : Vilka? (gata, trafik, järnväg, bebyggelse) Hur märks det?

Trygghet och insatser

- Hur trygg känner du dig i området generellt?
  - Finns det några platser som känns extra trygga eller otrygga?
- Har du märkt av kommunens trygghetsarbete här i området (t.ex. trygghetsvandringar eller liknande)?
  - "Vad har du sett/hört?" "Har det påverkat din vardag på något sätt?"
- Sedan oktober 2025 har en ny brottsförebyggande grupp riktat särskilt fokus på Mariastaden tillkommit, hur upplever du att den har fungerat?
  - Upplever du att det är bra att polisen finns "nära" eller känns det snarare som att varför är polisen här igen?

Media och områdets rykte

- Har du sett/läst något om Mariastaden i media (t.ex. Helsingborgs Dagblad)?
  - Vad har du lagt märke till?
  - Om personen säger nej, lyfter jag fram några delar som har skrivit i HD
- Tycker du att mediebilden stämmer med din egen upplevelse?
  - På vilket sätt stämmer den / stämmer inte? Varför tror du det blir så?
- Påverkar det dig att området beskrivs på ett visst sätt offentligt?
  - Påverkar det stolthet, oro, hur du pratar om var du bor?
  - Eller upplever du att media inte "träffar dig" ?

Avslutning

- Det planeras en sista etapp i området, vad tycker om den? Känner du till det?
  - Vad hoppas du på? Vad oroar dig?
- Finns det något du tycker att kommunen borde tänka på i kommande etapper?
  - Finns det något som du hade önskat ?
  - Bostadstyper, mötesplatser, kopplingar, service, trygghet.
- Är det något viktigt jag inte har frågat om, som du tycker jag borde ha med?

Bilaga 2 : Intervju. Helsingborgs stad, Projektledare

Roll och bakgrund

- Kan du kort beskriva din roll och ditt uppdrag kopplat till Mariastaden?
  - När började du arbeta med området?
  - Vilka aktörer har du jobbat mest med?
- Hur skulle du beskriva problembilden när arbetet intensifierades?
  - Vilka händelser/tecken gjorde att man behövde agera?
  - Upplever du att problematiken kom efter *blandning av stadsdelen*?
  - *Hur upplever du social blandning? Vad är en social blandning för er?*

Stadens intentioner och mål med insatserna

- Vilka mål har/hade staden (och samverkansaktörer) med trygghetsarbetet i Mariastaden?
  - Kort sikt och lång sikt (trygghet, sammanhang, relationer, rykte, närvaro).
  - *Finns det olika områdena som är mer otrygga*
  - *Finns det andra projekt?*
- Hur kopplades trygghetsarbetet till den övergripande stadsutvecklingen i Mariastaden?
  - *Sågs det som "parallellt spår" eller integrerat med planering/byggande?*
- Hade ni räknat med att området kunde få sådana utmaningar när den "blev blandad"?
  - På vilket sätt?

Insatser, arbetssätt och samverkan

- Vilka konkreta insatser har varit viktigt i ert arbete?
  - Ex. trygghetsvandringar, fältarbete, dialog, platsspecifika åtgärder, samverkan med fastighetsägare.
- Hur har samverkan sett ut (polis, skola, fastighetsägare, föreningsliv, boende)?
  - Vad har fungerat bäst? Vad har varit svårt?
- Hur har ni arbetat med platser/stråk som upplevs som "gränser" eller otrygga?
  - Finns det specifika miljöer som återkommer i samtal/insatser?

Utvärdering/lärdomar

- Vad upplever du har förändrats sedan insatserna sattes in?
  - På vilka indikatorer/tecken bygger du den bilden? (t.ex. observationer, dialog, trygghetsmätning, händelser)
- Finns det något som inte blev som ni tänkt // eller som hade oväntade effekter?
- Vilka lärdomar tar du och Helsingborg stad med dig från Mariastaden för den sista etappen?
  - Har ni ändrat något sätt i sista etappen?
  - Vad ser du som de viktigaste åtgärderna framåt för att stärka trygghet och sammanhang i Mariastaden?

Bilaga 3 : Intervju, Helsingborgs stad, planarkitekt

Roll och process

- Kan du beskriva din roll i arbetet med detaljplaneringen för sista etappen vid Maria station?
- Var befinner ni er i projektets process?
- *Vilka centrala planeringsdokument styr arbetet (planprogram, översiktsplan, tidigare detaljplaner)?*

Stadens intentioner: social blandning och stadsbyggnadsidé

- Vilka var (och är) Helsingborgs stads huvudintentioner med utvecklingen av Maria station/Mariastaden?
  - *Vad är en blandad stadsdel?*
  - *Vad är det största anledning till blandningen? Vill vill man nå?*
- Hur formuleras “blandad stadsdel” i denna etappen ?
  - Hur har social blandning konkretiserats i planeringen?
  - Upplåtelseformer, bostadstyper, storlekar, täthet, funktioner/service, skolor/förskolor, mötesplatser.
- Finns det målkonflikter i planeringen?
  - Finns det något tidigare etapper som har påverkat er sätt att utveckla?

Struktur: kopplingar, barriärer och vardagsliv

- Hur har ni arbetat med kopplingar mellan Maria Park och Maria station i planeringen?
  - Stråk, övergångar, offentliga rum, grönstruktur.
- Upplever ni att det finns en barriär i området idag?
  - Finns det platser eller strukturer som ni ser som särskilt viktiga för att minska upplevda barriärer?
- Hur tänker ni kring “vardagsfunktioner” i etapp 3 (service, mötesplatser, skolvägar, trygg gång/cykel)?

Resultat hittills och lärdomar

- Har erfarenheter från tidigare etapper påverkat hur ni planerar etapp 3?
  - Hur ser du på utfallet av tidigare etapper vid Maria station jämfört med de ursprungliga intentionerna?
  - Vad har fungerat väl? Vad har varit svårare?
  - På vilket sätt (t.ex. bostadsmix, storlekar, offentliga rum, trafiklösningar, social infrastruktur)?

Bilaga 4 : Samtycke och information

När du samtycker till att delta i studentarbete *Social blandning i praktiken– En fallstudie av Mariastaden i Helsingborg* innebär det att Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) behandlar dina personuppgifter. Att ge SLU ditt samtycke är helt frivilligt, men utan behandlingen av dina personuppgifter kan studentarbetet inte genomföras. Denna blankett syftar till att ge dig all information som behövs för att du ska kunna ta ställning till om du vill ge ditt samtycke till att delta i studentarbetet och till att SLU hanterar dina personuppgifter.

Behandlingen av dina personuppgifter sker med stöd av den rättsliga grunden samtycke. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak, vilket dock inte påverkar den behandling som skett innan återkallandet. SLU är ansvarigt för behandlingen av dina personuppgifter, och du når SLU:s dataskyddsombud på dataskydd@slu.se. Din kontaktperson för detta arbete är student Filip Hrovat, fihr0001@stud.slu.se. Du kan också kontakta handledaren Azadeh Shahradeh, Azadeh.Shahradeh@slu.se.

Jag samlar in följande uppgifter om dig: Namn, mailadress, arbetsgivare och tjänst. Intervjun som genomförs kommer spelas in och spara intervjuobjektets röst och svarsinnehåll. Ändamålet med behandlingen av dina personuppgifter är att SLU:s student ska kunna genomföra sitt studentarbete *En fallstudie av Mariastaden i Helsingborg – utmaningar och effekter av social blandning*. Dina personuppgifter kommer inte att överföras till andra organisationer eller företag utanför SLU.

Dina personuppgifter kommer att lagras till dess studentarbetet godkänts och betyget har registrerats i SLU:s studieregister. Uppgifterna kommer därefter att gallras. Uppgifterna kommer att hanteras så att inga obehöriga kan ta del av dem.

Om du vill läsa mer om hur SLU behandlar personuppgifter och om dina rättigheter kan du hitta den informationen på www.slu.se/personuppgifter. Du har enligt lag rätt att under vissa omständigheter få dina uppgifter raderade, rättade, begränsade och att få tillgång till de personuppgifter som behandlas, samt rätt att invända mot behandlingen.

Om du har synpunkter kan du kontakta dataskyddsombudet på dataskydd@slu.se. Du kan vända dig med klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten, imy@imy.se. Du kan läsa mer om Integritetsskyddsmyndighetens tillsyn på <http://www.imy.se/>.

☐ Jag samtycker till att delta i detta studentarbete och till att SLU behandlar personuppgifter om mig på det sätt som förklaras i denna text, inklusive känsliga uppgifter om jag lämnar sådana.

Underskrift

Datum

Namnförtydligande